

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

Gândirea istoriografică românească

DE LA CANTEMIR LA IORGA

Prof.univ.dr. Ștefan ȘTEFĂNESCU,
membru al Academiei Române

Savant de formație enciclopedică și de renume european, Dimitrie Cantemir a continuat, a îmbogățit și a creat, totodată, o tradiție de viață cultural-științifică ce-i face veșnic numele și pilduitoare opera. El a scos istoriografia românească din cadrul strămt, provincial, a ridicat-o și a impus-o ca factor însemnat în dezvoltarea vieții științifice internaționale. Preocupat, ca și predecesorii săi Grigore Ureche și Miron Costin, de începuturile poporului al cărui fiu era, Cantemir a lărgit cadrul discuției angajate, adăugând ideii originii latine și unității poporului român – susținute de Ureche și Costin – ideea permanenței lui în ținuturile ce le locuiește și pe care prin muncă și jertfă le-a știut înfrumuseța.

În această privință, savantul domitor venea cu o armătură documentară și cu spirit critic în explorarea izvoarelor istorice – numai în *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor* el citează peste 150 de autori – ce anunța depășirea fazei cronicești în scrierea istoriei, trecerea la faza de erudiție specifică vremurilor noi, moderne.

Zestrea cantemiriană avea să însemne prologul unei direcții de cercetări de mare însemnătate științifică și politică în care s-au angajat toți marii istorici români, care i-au urmat lui Cantemir: B. P. Hasdeu, A. D. Xenopol, Vasile Pârvan și

Nicolae Iorga, toți ilustrându-se prin construcțiile științifice impunătoare și perspectivele deschise cercetărilor ce se întreprind azi și care privesc perioada așa-numitului „mileniu al tăcerii”.

Cu o forță de redare, născută dintr-o largă erudiție și înțelegere a sensului și substanței istoriei, B.P.Hasdeu corecta afirmațiile lui Cantemir în legătură cu soarta elementului dac, factor de bază în formarea poporului român, iar A.D.Xenopol, Vasile Pârvan și N.Iorga aveau să dea contur mai exact ideii cantemiriene a rolului moștenirii Imperiului roman la nordul Dunării. N.Iorga, mai ales, a pus în adevărată lumină ceea ce a însemnat „Sigiliul Romei” pentru locuitorii ținuturile în care trăim, cum s-a produs contactul între populația romanizată și migratorii atrași și influențați de civilizația romană, cum s-a realizat sinteza românească.

Măndru de originea neamului său, prețuitor al faptelor de vitejie ce l-au impus atenției Europei pe Ștefan cel Mare, pe care le dorea ca pilde de urmat pentru contemporanii săi, D.Cantemir a căutat să facă cunoscută lumii străine, scriind în limba latină, istoria alor săi, pledoarie caldă pentru schimbarea situației politice umilitoare în care ei ajunseseră.

(Continuare în pag. 4)

Tristetea memoriei deficitare

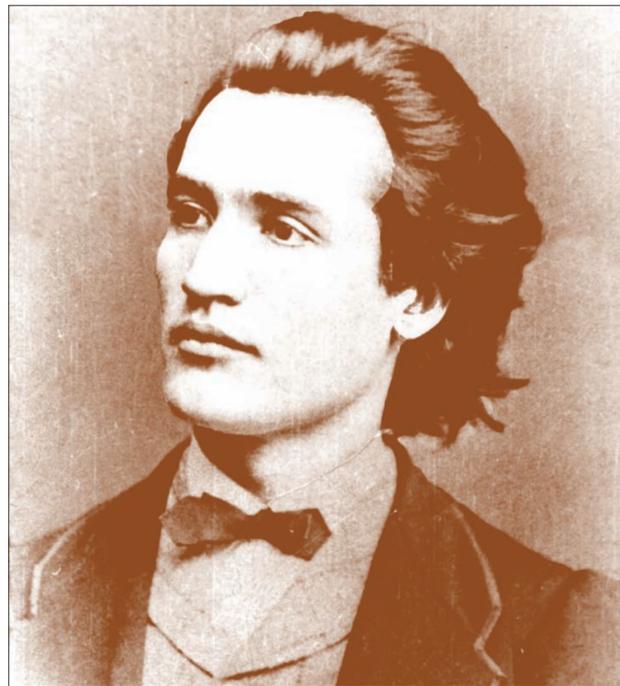
Cu excepția unui simpozion, organizat de universitatea ce-i poartă numele, și a câtorva izolate manifestări liceale, împlinirea a 150 de ani de la nașterea lui Spiru Haret (15 februarie 1851) a trecut aproape neobservată. În vâltoarea atâtor

Anticipații
la comemorarea
lui Spiru Haret

aniversări prin care pigmeii își lustruiesc nimicnicia a fost uitat, poate nu întâmplător, tocmai întemeietorul școlii românești moderne, simbolul eforturilor de ridicare a țării prin educație, prin cultură, unul dintre marii patrioți români și un exemplu grăitor, mai cu seamă astăzi, de rectitudine morală. Că deficitul de memorie n-a fost întâmplător în 2001 ne-o arată și programul manifestărilor oficiale pe anul 2002, din care lipsește tocmai comemorarea celor 90 de ani de la trecerea în eternitate a lui Spiru Haret (17 decembrie 1912). Să nu ni se „motiveze” că mai este încă timp până la 17 decembrie; dimpotrivă, o comemorare de acest gen reclamă temeinice pregătiri anticipate, cu reeditarea textelor reprezentative ale lui Spiru Haret, cu elaborarea de studii analitice asupra operei sale. În realitate, exemplul lui Spiru Haret este perceput astăzi ca fiind incomod. Și-ntr-adevăr, eseurile sale, strâns în volum, în anul 1907, sub titlul *Școala naționalistă*, se constituie într-o replică peste timp, din partea unui mare om de cultură și spirit european (Spiru Haret este primul român doctor în matematică la Sorbona), dată pigmeilor actuali care acuză și subminează în fel și chip rolul educativ fundamental al disciplinelor de *Istoria națională*, de *Limba și literatura română* și de *Geografie a patriei*. Cine cunoaște timpul în care a trăit Spiru Haret și opera sa reformatoare, modernă și democratică legislație școlară inițiată de el în cele trei rânduri când a fost ministru al Instrucțiunii Publice, sesizează ușor diferența de concepție și de ideal dintre epoca haretistă și cea actuală. Astfel încât nu prezentul îl ignoră pe Haret, ci Haret ignoră prezentul nedemn și-l acuză de la înălțimea istoriei.

Mihai IORDĂNESCU

(Continuare în pag. 5)

SALVATORUL EMINESCU

Prof.univ.dr. Liviu FRANGA

Se poate spune despre o cultură că își are geniul propriu numai atunci când reușește, printr-un efort care îi adună latențele risipite prin secole, să se ridice deasupra întregului rău spiritual și al minții ce coplesce o națiune zvărcolită în criza pierderii de sine, și să îl biruie.

Geniul culturii unei națiuni se vedește în toată splendoarea sa doar în înfruntarea cu răul suprem izvorât din nepăsarea și egoismul oamenilor târâți de șuvoalele Istoriei, ajunși sclavi ai oarbeii zile de mâine. Dacă ființa de carne a unei națiuni se poate descompune și risipi cu încetul, ființa de spirit a ei nu moare pe de-a-ntregul niciodată. Ceva din-însa rămâne pentru totdeauna. Ființa de spirit a națiunii supraviețuiește degradării și poate opri agonia națiunii fizice, reîntorcând-o la viață, resuscitând-o, numai dacă esența spiritualității unei națiuni, întrupată în geniul ei tutelar, se iveauște brusc după perdeaua ploii de sânge, rupând ca soarele întunericul în fășii luminoase. Geniul spiritului unei națiuni a biruit atunci apocalipsa.

Nu toate culturile lumii au avut acest geniu sau îl au. Multe s-au prăbușit o dată cu poporul fizic care le-a purtat, tocmai pentru că nu a apucat să se nască niciodată salvatorul lor, geniul spiritualității aceluiași popor. În vechime, acest lucru s-a petrecut la cele mai multe națiuni perindate de-a lungul secolelor și milenilor, în Europa, în

Asia, în Orientul mediteranean, chiar dincolo de Ocean, în fabuloasa Americă precolumbiană. Au existat civilizații care au lăsat în urma lor doar materie palpabilă, fizică, deoarece nu au cunoscut litera, de fapt nu au vrut să o cunoască, deși spiritualitate au avut, chiar extrem de bogată. Și, până azi, acele civilizații, lăsându-și spiritul în materie, au pierit, au trebuit să piară, într-o formă sau alta, chiar dacă statuile, armele, menhirii și templele lor au ajuns până la noi. Celții, vechii germani, tracii și dacii noștri, etruscii, spre exemplu, pentru a deschide doar un lung șir, s-au numărat printre acestea. Au pierit, de asemenea, și acele națiuni fizice – multe, foarte multe ale omenirii vârstei de început – care au cunoscut, spre deosebire de primele, civilizația literară. Luând poate la întâmplare câteva exemple: vechii egipteni, vechii armeni, ticharieni, vechii slavi ș.a.m.d., astfel de națiuni au creat, fiecare după tiparele propriei personalități spirituale, câte o civilizație a literii pe care încă și astăzi, cu forțe unite și reînnoite de la un secol modern la altul, specialiști și generații de specialiști se forțează să le descifreze. Fără să se declare, vreo dată, mulțumiți, că au ajuns în sfârșit la capăt.

(Continuare în pag. 4)

„A treia cale” își caută o definiție viabilă

Dr. Ion MITRAN

În anii din urmă, îndeosebi în ultimul deceniu al secolului al XX-lea, într-un nou timp istoric, marcat de destrămarea fostului sistem socialist de tip birocratic și de expansiunea pieței libere a sistemului neocapitalist – deși nu i se spune deschis așa – s-au amplificat și complicat dezbaterile teoretice privind viitorul omenirii.

Dincolo de inerențele confruntări doctrinar-politice mai vechi sau mai noi, sau, poate, tocmai datorită incertitudinilor generate de ele, de la întrebarea crucială privind *alternativa capitalism-socialism* și departajarea opțiunilor în raport cu calitățile sau defectele fiecăruia dintre cele două sisteme s-a ajuns la conturarea unei *treia căi* (Anthony Giddens). În teorii social-economice mai recente, aceasta nu ar însemna nici fostul socialism, dar nici mai vechiul sau relativ recentul capitalism. În fapt, dezbaterile sau controversile se poartă în jurul căilor de a se depăși „o nouă epocă a inegalităților” (J.P. Fitoussi, P. Rosanvallon), de a se evita căderea costisitoare a națiunilor în „capcana globalizării” (H.P. Martin, H. Schumann). Astfel, reputați analiști din Anglia, Franța, Germania, fără a-i mai aminti pe cei din SUA, constată ori avertizează, observând ce se petrece în țările lor și în lume, că statele trebuie să caute, prin politici economice raționale etic și ecologice, ieșirea dintr-un lanț de crize.

Atacul terorist din septembrie 2001 asupra SUA, replica armată din Afganistan, recenta re izbucnire a vulcanului din Orientul Mijlociu au accentuat aceste dezbateri.

Dar faptele istorice care au stimulat căutările unui viitor social, economic,

politic și cultural mai sigur și mai satisfăcător pentru imensa majoritate a populației au rădăcini în revoluțiile est-europene, ca și în frecvențele manifestări internaționale antiglobalizare ce însoțesc de câțiva ani diversele întâlniri „la vârf”, politice, economice sau financiare. Impactul sociouman al unor asemenea evenimente rămâne încă insuficient explorat teoretic și, ca atare, generator de confuzii, în opinia publică, dar și printre specialiști.

În acest context, se discută tot mai aprins despre „motorul” sau factorul determinant

În sfera teoriilor social-economice actuale

al civilizației, unii punând sub semnul întrebării teza, mai veche, a rolului propulsor al modurilor de producție. „Evoluția societăților – consideră un reprezentant al acestei orientări – este determinată înainte de toate de cultură, nu de modurile de producție sau de regimul politic; nu vedem cât de mult sunt restructurate datorită recențelor posibilități de comunicare nu doar acțiunea politică, ci și lumea economiei, a științei și a culturii însăși?”, întreabă el (Thomas de Konink).

O altă opinie îndeamnă a se considera crizele economice drept crize ale valorilor morale și culturale, solicitând să se depășească

o „stare de infantilism” sau supunerea necritică față de economism, de „o nouă mitologie economică ce depinde ea însăși de globalizarea economiei de serviciu, de legitimarea speculației financiare și de canonizarea noilor tehnologii ale comunicării” (John R. Saul).

Abordările de acest fel nu pun în discuție utilitatea și funcționalitatea pieței ca instrument social, dar avertizează că **într-o societate inegală, piața însăși nu poate servi decât inegalității.**

Sub auspiciile unor asemenea abordări s-au intensificat – mai mult în Apus decât în Răsărit – dezbaterile sau reflecțiile privind anticiparea unui nou viitor social, altul decât

cel practicat sau imaginat de adepții necritici ai pieței libere sau ai dezvoltării planificate.

Paradoxuri ale modernității

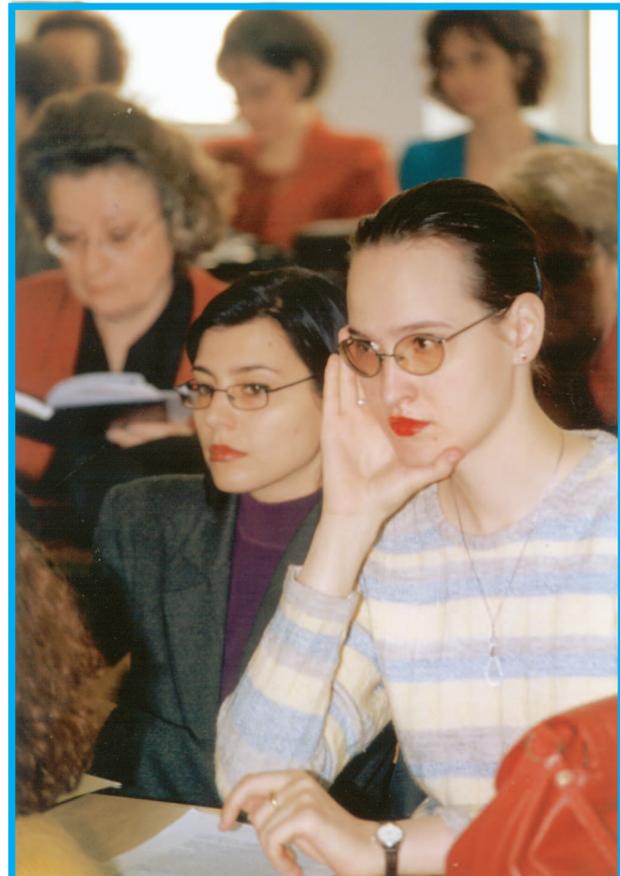
Unii analiști consideră că răsturnările din 1989 din Europa de Est și procesul de „dezintegrare” cu putere și sistem a **fostei Uniuni Sovietice**, se numără printre cele mai însemnate evenimente ale secolului (XX). Mai ales datorită faptului că nici cei specializați în problemele acestei regiuni și nici cei aflați la nivel de decizie nu le-au prevăzut, aceste evenimente vor genera multe analize, pe măsură ce specialiștii vor

dobândi acea înțelegere necesară a aspectelor deocamdată necesitate”. (K. Verdery)

După mai bine de un deceniu de atunci, „înțelegerea necesară” este încă un deziderat, iar „aspectele necesitate” au început să se estompeze, deoarece puțini și-au propus explorarea lor teoretică, obiectivă, în timp ce aspectele practice continuă să semnaleze nu puține stări critice, de criză, a tranziției, mai ales, dar și a „irreversibilei integrări” a fostului socialism într-un capitalism și el în tranziție, în readaptare, sub presiunea globalizării. Poate că prudența excesivă sau frica de teoretizare izvorăsc și din „fuga” preconcepțată de ideologizare forțată sau de „retromarxizare” a interpretării proceselor economice și sociale de la începutul secolului XXI.

În plin proces al **mondializării pozitive** și, nu de puține ori, **negative**, unii analiști, căutând cauzele căderii fostului socialism, recurg la argumente care, ca ipoteză, ar fi la fel de valabile și dacă s-ar examina, cu obiectivitate, căderile sau crizele capitalismului învingător. Astfel, se vorbește despre o **eroare istorică** a „soluțiilor internaționale la probleme interne”, ce a constat în „recursul oportunist la mediul extern”, în deschiderea nerațională și conjuncturală a „economilor politice socialiste capitalului occidental”. Două sunt ipotezele pe care se întemeiază argumentația unei asemenea opinii. 1) Impulsul către această deschidere – critică pentru disoluția socialismului – a venit în primul rând din interior, pe măsură ce liderii de partid au încercat să rezolve probleme fundamentale, fără să recurgă la o reformă structurală majoră și 2) Modul în care recursul oportunist la mediul extern a adus socialismul într-o relație mai strânsă cu capitalismul a avut consecințe fatale.

(Continuare în pag. 6)

La Universitatea Spiru Haret
au început sesiunile științifice

Pagina 8

Audio-vizualul public și spiritul cetățenesc

Lector univ. Eugenia GROSU POPESCU

• Istoria mijloacelor de comunicare în masă a înregistrat, până la ora actuală, două mari revoluții și o monitorizează, tocmai, pe cea de a treia. • Prima revoluție a fost declanșată de inventarea tiparului; cea de a doua s-a datorat apariției în prim plan a imaginii, prin inventarea cinematografului și apoi a televiziunii. • În fiecare din aceste două revoluții, creativitatea tehnică a apărut prima. • Transformările induse nu s-au limitat, însă, la planul tehnicii; ele au antrenat, treptat, schimbări tot mai importante în obiceiurile și obișnuințele oamenilor, în viața lor personală, în relațiile lor cu semenii, în cultură, în viața socială, în scările de valori, în mentalități. • Revoluția pe care o parcurgem, cea de a treia în ordine cronologică, nu mai este bazată pe o dezvoltare pur tehnică, ci reprezintă o ciudată și fascinantă simbioză între lumea valorilor și lumea tehnicii. Proliferarea imaginii a provocat, la început, interes, amuzament, relaxare, dar, treptat, și-au mai făcut apariția: o neașteptată și nedorită surexcitare, plictiseală și confuzia, sau chiar veritabile amenințări: „pasivismul”, „dezorientarea”, „inducerea agresivității, proliferarea obsesivității, încurajarea exceselor, a consumerismului, distorsiunile în funcționarea „scării valorilor”. • Spiritul cetățenesc la înălțarea căruia au trudit atâți ideologi, activiști politici și sociali, preocupările pentru mai binele comun au trecut în umbra noilor atracții multimedia.

O fascinantă simbioză

O dată cu afirmarea imaginii pe piața mijloacelor de comunicare în masă, cu demonstrarea capacității ei deosebite de a influența trăirile omului, apare și se dezvoltă conflictul dintre tendința de a trasa cadre și reguli vieții sociale, cadre și reguli ale funcționalității structurilor umane, ca în epoca dominată de tipar, și goana după impresiunea tot mai puternică a zonei afective. Timpul imaginii, acela în care mijloacele respective de comunicare obțin o bogăție de efecte în plan afectiv, ne-a făcut să descoperim, să slujim și să slăvim marea ei „eficacitate”. Concomitent, s-a crezut că presa scrisă și tână presă „audio” (comunicarea prin radio, cu ajutorul cuvântului rostit) vor intra în criză. Dar nu s-a întâmplat așa. Dovedindu-și vivacitatea și suplețea, presa scrisă și cea radiofonică s-au adaptat - inventând formule de exprimare adecvate - legilor din noul regim, al Imaginii. Comunicarea prin imagine va integra în tot mai mare măsură scrisul. Diverse „scrituri” (muzicale, estetice etc.) se vor supune și ele regulilor „efectului activ”. Jurnalisticii presei scrise și ai celei radiofonice caută cu înfrigurare exprimări „plastice”, capabile să trezească în cititor, respectiv în ascultătorul de radio, reprezentări sub formă de imagini și, implicit, trăiri puternice. Reprezentările din mintea omului sunt susținute și amplificate cu ajutorul fotografiei, devenită și ea fotografie artistică, menită să impresioneze afectiv, nu simplă redare a unui chip.

Rigoarea rațiunii, proprie scrisului, este parțial înfrântă de seducția imaginii, impactul afectiv al semnelor acesteia dovedindu-se a fi fără egal. Adevăratul pericol și va face simțită prezența, însă, numai acolo unde obținerea unor astfel de efecte le apare oamenilor din media ca fiind idealul-idealurilor, întru chiparea absolută a eficacității.

Cea de a treia etapă din evoluția mass media și le subsumează pe cele două anterioare ei. Cea de a treia etapă se cristalizează în jurul înțelesului și al Rosturilor comunicării. Ea apare ca o reacție firească la neajunsurile generate de transformarea imaginii din mijloc în scop. Principiul neajuns este acela că influența de profunzime și de durată, influența pe termen mediu și lung pe care mass media o exercită asupra oamenilor este din ce în ce mai ignorată și va fi exclusă treptat din preocupările cotidiene ale jurnaliștilor din domeniu (ceea ce explică, dar nu poate justifica, alarmanta ei absență din celebrele „studii ale audienței”). Un alt neajuns major este faptul că, mizându-se pe efectul imaginilor, se face apel la „social fotografic” și la „telegenia” înțelegând ca farmec exterior, ca aparență atractivă, în timp ce realitatea însăși, adevărul, frumosul și binele, dar și afacerile sau elementele reguli de conviețuire, chiar trebuiri importante ale cetății sau esențialele probleme ale indivizilor umani, dacă nu se bucură de „imagini cu impact” rămân în umbră. Mai importante decât adevărurile devin opiniile, „dezvăluirile”, „talk show”-urile care se prind „interactiv”. În tot acest context, măsura cantitativă a audienței

câștigă teren. Scopurile și obiectivele devenirii umane devin concepte „anacronice” sau „subiecte SF”. Mijloacele se instaurază ca scopuri. Cu ajutorul imaginii se manipulează nevoi (mai ales biologice) și instincte (mai ales sexuale), se creează noi „interese” (interesul pentru „promovarea imaginii” ocupând un loc central). Utilitatea socială, eficacitatea propriu-zisă a comunicării de masă ies din joc. Imagini dintre cele mai pituitoare și mai neobișnute, reprezentările pe care ele le oferă, apar în fața scenei. Omenirea intră, fără să bage de seamă, într-un anotimp al deșertăciunilor. Rostul comunicării de a crea legături între oameni, de a-i determina pe aceștia să concluzioneze pentru dezvoltarea și devenirea comună a rămas în afară. Comunicarea s-a golit de conținutul ei firesc, s-a detașat de menirea ei supremă de mobilizator al energiilor și valorilor al existențelor umane. Publicitatea, politica, spectacolul și toate domeniile vieții sociale sunt supuse presiunii unei „bune comunicări”, ale cărei reguli permit eliminarea esențialului în favoarea impactului afectiv al imaginii. În această întrecere fără egal a formelor, a aparențelor se solicită și se stimulează cu disperare inventivitatea. Proliferarea imaginilor devine impresionantă. Nu se ia în considerare faptul că ea va ajunge să suprasolicite „beneficiarul”, „consumatorul” de imagini. Se folosește la maximum posibilitățile tehnice oferite de noile echipamente de înregistrare și redare a imaginii, se fabrică flash-uri, imagini trunchiate și trucate, mobile și schimbătoare, adesea abuziv de dinamice și de neașteptate, mesaje din ce în ce mai scurte, discursuri fragmentate, repetate la nesfârșit, multiplicare, sumedenie de senne, care, fiecare, luat în parte, este sortit unui impact psihologic uriaș. În mod paradoxal, însă, multitudinea de semne și de imagini nu sporește, ci, dimpotrivă, scade efectul acestora asupra spectatorilor. Suprasolicitat, receptorul uman devine din ce în ce mai indiferent, mai pasiv. Pasivul în exces induce o stare de pasivitate și vor fi necesare eforturi creatoare tot mai mari pentru a impresiona cât de cât pe cei care devin din ce în ce mai insensibili. Profesioniștii domeniului sunt angajați într-o cursă în care competiția devine acerbă, iar apelurile la rațiune, la cultură, la etică și responsabilitate par adevărate sabotaje. „Traficul de imagini” este din ce în ce mai intens. În numele unei așa-zise eficacități, apar, tot mai puternice, manipularile. Manipulări ale reprezentărilor mentale, prin care se ajunge la veritabile distorsiuni. Spațiul mental creat de mijloacele vizuale, inclusiv de scrisul-imagini, tinde să se impună ca un „spațiu imaginar” colectiv. El constituie un teritoriu în care toate rivalitățile sunt permise și toate războaiele sunt posibile. Crima devine artă, lipsa de morală-conduită etică. Treptat, se constată pierderea discernământului la consumatorii de imagini în exces. Mijloacele de comunicare vizuale actuale devin instrumente de persuasiune în slujba diferitelor puteri. Armele și bombele

exercită o mare atracție asupra fabricanților de imagini; la fel omuciderele, violul sau incestul. Tot genoul și toată mizeria existenței umane dovedesc miraculoase însușiri mediatice. Ajuși aici vom observa cum „apoteoză” imagisticii naște întrebări răscolitoare: Unde vom ajunge continuând astfel? Va fi oare detumată specia umană prin astfel de demersuri de la adevăratele ei Rosturi pe Pământ? Ce-ar trebui să păstrăm și ce-ar trebui să lășăm deoparte ca lucrurile să meargă bine?...și totuși, pentru câți oameni cu adevărat responsabili. Imaginea și trăirile generate de ea primează asupra adevăratei eficacități? Câți dintre ei au abandonat rezolvarea problemelor reale în favoarea redării „imaginii” acestora?

Există, la această oră, numeroși oameni responsabili. Există profesioniști cu scara de valori nealterată, ale căror criterii sunt legate de realitate, de viitor, de binele comun. Există profesioniști care văd în imagine un mijloc extraordinar, dar un simplu limbaj, cu ajutorul căruia vor să comunice lumii înțelesuri majore. Cunoașterea lumii, ca și cunoașterea reciprocă și autocunoașterea, iubirea, solidaritatea, cultura, toleranța și buna vecinătate fac parte din sfera înțelesurilor majore. ... În aceste condiții, se pare că nu audiometrul, aparatul pus în receptoarele celor din „șanționul reprezentativ” va mai dicta politicile de programe și strategiile comunicării eficiente, pentru că el nu este instrumentul de măsură pertinent pentru o scară a valorilor care să repună mijloacele în slujba scopurilor. Eficacitatea va fi judecată după alte criterii, cu alte instrumente de măsură. Depășirea respectuoasă a scrisului și a imaginii de către Rosturi va fi pe primul plan.

Se schițează un tablou asemănător cu revoluția produsă de Gutenberg. Regulile și legile cetății vor fi slujite la un alt nivel. Textul linear al cărții va fi întregit cu imagini și sunet, cu posibilitatea unei interactivități reale, în noua eră a multimedia. Se transpun în aceste spații de noi reprezentări, elegante jocuri ale Rațiunii, ale cărei lumi, după ce au parcurs drumurile cărții, ale textului scris și tipărit, acced cu entuziasm la imaginile și sunetele din multimedia. Etapa în care ne aflăm este una a depășirii reprezentărilor tradiționale. După o eră în care imaginea era regină, vine o eră a Sensului, în care reprezentările sunt slujitoarele lui. Comunicarea nu-și mai află scopul și rațiunea de a exista în efectul reprezentărilor, ci în efectul înțelesurilor. Reprezentările mediatizează sensuri pentru că înțelesurile, nu imaginea de dragul imaginii, sunt esențiale pentru om, fie el individ sau comunitate. Binele personal, Binele comun nu constituie un bun dobândit pe vecie, nu este o stare creată odată pentru totdeauna, ci o neînecată luptă, o cucerire temporară, dar făcută în deplină cunoaștere, stăpânire de sine și responsabilitate. Comunicarea re-devine astfel o re-gândire în comun a Rosturilor și e îndreptată spre esențe. A comunica înseamnă a împărtăși înțelesuri, a ajunge împreună la semnificații, la orientări și decizii pentru o strategie umană comună, în dobândirea Binelui necesar.

Pentru a împărtăși înțelesuri, comunicarea utilizează toate mijloacele inerente experienței umane, reprezentarea vizuală fiind una importantă, dar nu singura. (Unul din marile beneficii, totuși, furnizate de criza reprezentărilor și de proliferarea imaginilor este acela de a fi descalificat suficient. Nici scrisul și nici imaginea nu sunt suficiente; toate dimensiunile experienței umane sunt necesare pentru a mediatiza înțelesul, Sensul, Rostul). Ce mijloace se vor folosi și cum, nu va mai fi prima, ci a doua întrebare după ce se vor fi clarificat înțelesurile comunicării.

SENSURI ÎN MULTIMEDIA

Pentru un înțeles nu există o singură formulă, un singur tip de comunicare posibil. Trăirile oamenilor, faptele lor, felul în care ei văd lumea au, fiecare, o imensă capacitate de a transmite înțelesuri. Situațiile concrete în care se află aceștia - le întregesc. „Medierea integrală” - a personajelor și a contextului situational, este o altfel de MULTIMEDIA, aceea care integrează diferitele planuri ale experienței umane, oferind o cale largă de acces spre Sens.

Conceptul de „mediere integrală” se opune vederilor aceluia care declară că „intrăm într-o eră a comunicării”, înțelegând prin comunicare apelul exclusiv sau precumpănitor la reprezentări vizuale. Mult mai realist judecă cei care văd în comunicare un vector al angajării fiecăruia dintre noi într-un viitor comun. Nu reprezentarea se află în centrul universului comunicational, ci rosturile ei. A vedea lucrurile astfel înseamnă a valida rostul unei revoluții copernicane în strategia mass media. Nu să comunicăm mai mult unii cu alții este obiectivul principal, ci să comunicăm altceva, să comunicăm altfel pentru a ne ROSTUI existența. Să ne întorcem spre esențe. Profunzimea să primeze asupra privirii de suprafață. Rostul asupra rațiunii, scopurile asupra mijloacelor, devenirea comună asupra gestionării înguste și unilaterale, angajarea în autodezvoltare asupra jocurilor de seducție reciprocă.

În epoca Sensului, comunicarea devine virtuală. (Folosim termenul într-o accepție ceva mai drag decât aceea folosită de „calculatoriști”). Angajarea comunității se traduce prin acțiuni, activități concrete, dar și prin proiecte, dezvoltări, împliniri viitoare. Comunicarea este un fel de prefigurare a ceea ce urmează să se întâmple în mod real,

ea exprimă virtualități, conține înțelesul și Rostul lucrurilor. Sensul care se cere actualizat. Comunicarea este virtuală prin esența ei, în măsura în care ea propune acțiuni viitoare și în măsura în care propunerile ei sunt consonante cu Sensul pe care-l mediatizează. Comunicarea este vector virtual de valori. Rostul și Valorile angajează omul în devenirea sa. Consonanța sau coerența dintre reprezentări și înțelesuri, dintre multiplele înțelesuri ale unui mesaj, reprezintă condiția esențială a reușitei sau a eficacității. Când, dimpotrivă, mesajul multimedia vehiculează înțelesuri diferite, divergente sau chiar opuse, efectele vor fi nule sau parcelare, instabile, cacofonice, pasivizante și distructive.

În fața oricărei producții media primele întrebări legitime sunt: Care-i rostul ei? Care-i valoarea? Care-i miza? Folosirea excesivă a unui mijloc sau a altuia umbrește Sensul și sărăcește comunicarea. Atrăgătorul vid de pe ecran dezvăluie incompetența în comunicare și faptul că se ignoră miza acesteia. A ține seama de sens și de valori este astăzi o chestiune de civilizație și un semn de maturitate.

DESLUȘIREA ROSTURILOR

În istoria de profunzime a mijloacelor de comunicare în masă, după Epoca Rațiunii, urmează Epoca Sensurilor, a deslușirii Rostului, a gășirii înțelesului adânc, esențial uman, al lucrurilor, al întâmplărilor și proiectelor. A vedea rostul fiecărui lucru, a alege Rostul major sau rosturile majore și a te angaja în realizarea lor - sunt caracteristicile noii etape. Criteriile deslușirii rosturilor ar putea fi acestea:

- **Pertinența** sau Sensul adecvat. Pentru aceasta, se caută mai întâi răspuns la întrebările: Cine comunică? Cui comunică? Ce anume? În ce scop? Apoi se deslușesc rosturile, se alege Rostul major, valorile, miza. În formularea mesajului se iau în considerare: premeția formulării de mesaje lipsite de relevanță sau neinteligibile, contradictorii, ambigui, precum și posibilitatea receptării greșite a înțelesului.
- **Coerența** sau susținerea solidară de către toate componentele mesajului a Rostului major. Pentru aceasta e nevoie de competență și maturitate. E nevoie de o concepție strategică pe termen lung, de planuri concrete pentru fiecare aspect situational în parte, pornind de la rosturile comunicării și de la condițiile contextuale existente.

- **Performanța** sau eficacitatea îndeplinirii Rostului. Necesită un program al dezvoltării mijloacelor. Competența orchestrării părților componente este legată de conceperea conținuturilor. Apariția de noi specialități, specializările și perfecționările continue, multi și transdisciplinare (tehnice, artistice, psiho-sociologice asociate jurnalismului autentic), reprezintă una din garanțiile reușitei.

Întrebările la care au de răspuns, așadar, mijloacele de comunicare în masă sunt: Care-i rostul nostru? Misiunea noastră? Cum să deslușim fără greșală rostul lucrurilor, al situațiilor existente, al planurilor de viitor, al tuturor preocupărilor omenesci? Cum să prezentăm Rostul potrivit Binelui uman? Cum anume să-i convingem pe oameni să vadă în Rostul acesta o cauză personală, ca să participe afectiv și direct la Rostuirea lucrurilor?

Peste tot Rostul se dovedește esențial, în politică, în economie, în plan social în viața spirituală. Găsind Rostul lucrurilor, omul leagă între ele lucrurile și ideile gândirea și acțiunea, trecutul și viitorul, preocupările zile de azi cu viitorul copiilor săi. Toate adevăratele realizări depind de înțeles, acțiunile omului fiindu-le teatru și suport. Comunicarea pe care am numit-o mai sus „virtuală” mediază integral Sensul și face loc acțiunii umane, realizarea și revelatoarea Sensului. În felul acesta, comunicarea devine pe deplin umană pentru că traduce în rosturi și rosturi intențiile omenesci, aspirațiile și valorile comune.

Caracteristicile unei astfel de comunicări sunt:

- prezentarea de modele și posibilități de acțiune, înainte de a fi utilizate ca atare în realitatea practică;
- promovarea consecventă a valorilor;
- construirea, dezvoltarea și exprimarea relațiilor sociale, înlesnirea con-Sensului în problemele comunității (locale, regionale sau globale);
- „mediatizarea integrală” a experienței umane nu prezintă lucrurile incoerent sau trunchiat, nu separă raționalitatea de afectivitate și nici binele imaginar de faptele concrete;
- generarea entuziasmului, a elanului și angajării necesare în rostuirea lucrurilor, spre Binele comun;
- utilizarea integrală și integratoare a mijloacelor, tradiționale și moderne, de comunicare, de la ritualuri străvechi, la oratorie și la exprimarea proprie mijloacelor electronice), demonstrând implicit valoarea relativă a utilizării lor unilaterale.

Lucrul cu „societatea civilă” Formarea noului spirit cetățenesc

Mai mult ca oricând, astăzi noi am pierdut privilegiul ignoranței. Suntem martori la tot ce se întâmplă pe glob. Trăim războaie și revoluții „în direct”. Cu toate acestea, nu toți știm cu adevărat „pe ce lume trăim” (Se spune că există patru

categorii de oameni: a) cei care știu tot ce se întâmplă, b) cei cărora li se întâmplă, c) cei care habar n-au ce se întâmplă și d) cei care fac ca lucrurile să se întâmple.)

Revenind la subiectul care ne interesează, globalizarea a influențat puternic înțelesul a ceea ce numim „*spirit cetățenesc*”. Lumea e complexă, tot mai greu de înțeles. Nu putem trăi ușor nici cu ea, nici în afara ei. Inegalitățile economico-sociale, diversitatea culturilor și diferențele de opinii nasc disensiuni, conflicte, conflicte armate, terorism, războaie. Bolile se înmulțesc, în ciuda înmulțirii extraordinarelor noastre capacități vindecătoare. Suntem vulnerabili, din ce în ce mai vulnerabili. Ne căutăm identitatea sau ne „globalizăm”? Putem să fim și noi înșine și cetățeni adevărați ai Terrei?

Epoca pe care o traversăm propune gândirii și acțiunii noastre constructive patru teme majore, exprimate prin patru termeni-cheie: **complexitate, vulnerabilitate, identitate, responsabilitate**.

În contextul generat de complexitate, identitatea și vulnerabilitatea individuală, identitatea și vulnerabilitatea comunitară își găsesc complementaritatea și sprijinul în **responsabilitate**. În astfel de împrejurări, spiritul cetățenesc capătă un nou înțeles. El devine cu necesitate *multidimensional*, în sensul că fiecare, obligat fiind să joace mai multe roluri, va avea multiple identități. Să nu uităm că în cursul procesului de globalizare se petrec numeroase migrații spațiale și identitare ale indivizilor umani. Secolul XX, al civilizației și „al vitezei” a evoluat în sec. XXI spre un nou anotimp al entităților migratoare. Granițele sunt străbătute neincetat de oameni care se strămută dintr-un loc într-altul (la a căror dizlocare au contribuit, masiv, mijloacele electronice de comunicare), astfel încât fiecare țară este sau va deveni „multi-etnică”.

Fenomenul migrației cu efecte pozitive sau și negative, reprezintă una din marile probleme ale mileniului trei. Soluționarea problemei sau prevenirea unora din consecințele ei nu se mai află la îndemâna politicienilor. Aici trebuie să intervină educația, activitățile formative desfășurate în școală sau de către școală și, obligatoriu, cei care au contribuit substanțial la accelerarea sub acest aspect a globalizării: mijloacele de informare cele mai „prompte”, respectiv mijloacele de comunicare în masă, în primul rând cele audiovizuale.

În centrul atenției se află, prin forța lucrurilor, conceptul de „democrație”, etica, noile norme morale, în strânsă legătură cu noile responsabilități și cu noul spirit cetățenesc.

Publice sau private, naționale sau locale, mijloacele de comunicare în masă sunt în măsură să-și construiască noi strategii, să-și definească mai limpede rolul, ținând seama de noile caracteristici ale vremii.

PRECIZĂRI VIZÂND AUDIO-VIZUALUL PUBLIC

Vrem sau nu vrem, ne place sau nu ne place, audiovizualul extins la scară planetară scaldă întreaga existență familiară nouă, dominând media-sfera. În „plasa cerurilor” (cu suport - și vector - perfect neutru, electromagnetic, dar prin conținut slujind nevoi și interese de ordin economic, politic, cultural etc.) se disting, la început de mileniu, zone cu fire mai consistente, țesături mai dense, puncte nodale pentru creșteri și dezvoltări, pentru spectaculoase realizări umane. Sunt structurile și rețelele audiovizualelor publice.

Postul public de radio și postul public de televiziune nu sunt simple posturi producătoare și transmițătoare de emisuni; ele sunt - sau ar trebui să fie - **avanposturi** ale progresului general.

Caracteristic perioadei pe care o străbatem este însă faptul că nici posturile private sau „independente” nu mai pot dezerta de la noile responsabilități, nu se mai pot complăce în situația de a fi „strict comerciale”.

Dacă media-sfera are ca funcții principale comuna informarea, formarea și divertismentul, fiecare mijloc de comunicare în masă are dreptul să le așeze pe acestea într-o anumită ordine, să-și stabilească prioritățile potrivit obiectivelor sale strategice.

În cazul audiovizualului public, ordinea priorităților este sau ar trebui să devină:

I. FORMAREA (intellectuală și moral-spirituală, pentru cunoaștere, pentru interpretări corecte ale faptelor și receptivitate la nou - toate acestea în scopul

desfășurării de acțiuni practice coerente, constructive, în favoarea unui viitor durabil, la scară individuală și comunitară).

• **INFORMAREA și DIVERTISMENTUL** sunt, sau ar trebui să fie, subordonate formării, fără a-și pierde bogăția și farmecul, răspunzând mereu nevoilor concrete și slujind interesele publicului.

Audiovizualul public, finanțat și controlat de către public, are menirea de a satisface, corect, prompt și consistent nevoile și interesele acestuia:

A) El are obligația să **informeze permanent** electoratul, opinia publică, în legătură cu faptele și planurile de viitor ale Puterii, ale guvernanților. Accesul neîngrădit al Puterii la microfon și la camera de luat vederi nu trebuie privit, așadar, ca un privilegiu al guvernanților, ci ca o **obligație** de prim ordin atât a audiovizualului public, cât și a Puterii față de electorat (care îi controlează în acest fel pe ambii).

B) Concomitent, publicul are dreptul (prea adese ignorat de către cei care confundă audiovizualul public cu audiovizualul „de stat” sau „gubernamental”) de a comunica pe aceleași căi, la fel de amplu, de neîngrădit, ce crede publicul despre ceea ce face sau are de gând să facă Puterea.

Rostul audio-vizualului public este de a fi formatorul

Informația pe care o furnizează el este hrană pentru societatea civilă. În era „autostrăzilor informaționale”, informația este bogată. Pericolul ar consta în irelevanță: să transmitemi „știri” despre lucruri care nu interesează, ori sunt false, perimate, morbide, care prin forța lucrurilor nu servesc adaptării, ocupând - în mod abuziv sau vinovat-manipulator - spațiul, timpul și mintea celui care se va prezenta astfel în fața solicitărilor și agresivității vieții reale ca total lipsit de apărare.

Audiovizualul public este înainte mergătorul. El formează nu doar publicul obișnuit, ci, deopotrivă, formatorii (fie ei profesori, profesori universitari, experți) în spiritul cerințelor viitorului. Audiovizualul public este creator de cultură. Principal păstrător și **creator** de cultură, audiovizualul public constituie promotorul, modelul și factorul de referință principal pentru cultura comunității pe care o servește. (Se poate naviga oricât pe mări și oceane, dar sub pavilionul propriei culturi).

Audiovizualul public, audiovizualul în întregul lui, se constituie, prin urmare, ca principal furnizor de „capital social”.

Ce trebuie să realizeze la această oră audiovizualul (cel public, în primul rând) la noi în țară? Antrenarea societății civile, a publicului larg, cu încredere, competență și discernământ, în treburile comunității, publicul reprezentând un potențial uriaș pentru dorita SCHIMBARE (în cazul nostru - pentru Reforma în *integralitatea și integritatea ei*), utilizând întreaga experiență de educare și divertisment acumulată în timp.

Dacă până acum lucrurile păreau greu de făcut, era digitală conferă mari avantaje audiovizualului în ceea ce privește întâlnirea adevărată cu publicul, formarea, pe această formidabilă temelie a unor noi atitudini și comportamente, a „spiritului civic” competent, de largă respirație și cuprindere. (În tot mai multe țări dezvoltate, stațiile de radio și de televiziune sunt chemate să devină axul rotitor al tuturor alianțelor, ale tuturor comunităților din țară.) Asumarea de roluri precise, cu finalități superioare, de către posturile publice sau private, naționale sau locale, va face ca ascultarea posturilor de radio și vizionarea programelor de televiziune să însemne mult mai mult decât o simplă alegere de canal.

Publicul va intra în legătură directă cu propria sa putere. Accesul larg la comunicarea în dublu sens, la adevărata interactivitate se află în centrul misiunii audiovizualului public.

Grație audiovizualului, „beneficiarii”, adică societatea civilă, „oamenii care fac ca visele să devină realitate” pot învăța să vadă și să audă mai bine, să prindă mai ușor și mai limpede înțelesurile, să-și rezolve în comun cele mai spinoase probleme - fără arme și fără vălvățai distrugetoare de identități - , pot acționa coerent și solidar, „toți pentru unul și unul pentru toți”, cu entuziasm și energia celui care se știe prețuit și, înainte de orice, VĂZUT, ASCULTAT.

Practica studenților

Cum o organizăm? Cum decurge?

Ce importanță îi acordăm în procesul de învățământ?

Facultatea de Finanțe și Contabilitate, Râmnicu Vâlcea

Prof. univ. dr. Gheorghe RĂBOACĂ,
decanul Facultății de Finanțe și Contabilitate, Râmnicu Vâlcea

1. În principiu, practica este organizată pe grupe, formate din 6-10 studenți, distribuite prin rotație la diverși și importanți operatori de practică. Practica se realizează pe baza unor fișe speciale (caiete de practică), în care studenții consemnează desfășurarea programului special stabilit cu îndrumătorii. Operatorul de practică, împreună cu cadrul didactic desemnat să îndrume practica au sarcina să întocmească un program mai detaliat, cuprinzând obiectivele ce trebuie realizate, conform programului de învățământ, precum și lucrările ce se execută la solicitările unității operatoare de practică.

Studenții practicant este obligat să consemneze cronologic, în caietul de practică, o descriere succintă a activității desfășurate în fiecare zi, în fiecare compartiment unde a efectuat practica, în conformitate cu programul stabilit.

Gestionarea practicii este asigurată de cadre didactice desemnate în raport strâns cu specificul disciplinelor care fac obiectul practicii. Fiecare cadru didactic coordonează activitatea de practică a studenților în cel mult două unități operatoare.

Operatorii de practică sunt reprezentanți de Consiliul Județean Vâlcea, Curtea de Conturi, Direcția de Statistică, Direcția Generală a Finanțelor Publice, Banca Română de Dezvoltare și de agenți economici (S.C. Boromir SA, Carpatina SA).

2. Programul de practică este, în concepția noastră, un instrument prețios de verificare a teoriei economice din domeniile contabilității și finanțelor care fac obiectul practicii studenților. Pe o astfel de bază, am convenit ca, în urma practicii studenților, cele mai bune rezultate să stea la baza unor referate și comunicări, pe care studenții le pot prezenta la sesiunea științifică a studenților și cadrelor didactice din 19-20 aprilie a.c. În fine, am mai convenit cu profesorii de predare, precum și cu asistenții să promovăm această contribuție în dezbaterile din seminariile anului următor de învățământ și în unele dintre publicațiile Universității Spiru Haret.

În realizarea practicii am încercat să valorificăm și elemente de bază studiate în cadrul cursului de Metodologie a Cercetării Științifice Economice, privind etapele și procedeele de investigare, urmând să le aplicăm în viitor mai sistematic și mai masiv în confruntarea teoriei de specialitate, financiară și contabilă, cu faptele și datele empirice. În plus, acest exercițiu important urmăm să-l intensificăm în cadrul cercurilor științifice, recent create în structurile catedrei de Finanțe și Contabilitate.

Ca instrument de desfășurare a fost utilizată matricea secvențialității de conținut și metodologie, combinând elementele esențiale urmărite de către student cu unitățile economice care oferă condiții adecvate operaționalizării acestor elemente.

3. Procesul de practică se realizează prin înțelegeri care au îmbrăcat forma contractelor și parteneriatelor, pe baza cărora studenții s-au integrat în perioada

de practică în activitatea concretă desfășurată în firme și instituții. Pe baza acestor documente, conducătorii de practică (din partea universității și din partea operatorilor de practică) apreciază și evoluează calitatea actului practic, modul în care studentul și-a însușit modalitățile concrete de desfășurare a activității financiare și contabile.

Aceste contracte au în vedere și un obiectiv mai larg, acela de consolidare a relațiilor între universitate și operatorii economici, astfel încât grupele de studenți să se integreze într-o continuitate procesuală care să asigure, relevant și consistent, pregătirea lor relativ ușoară pentru diversitatea activităților economice și financiare. În viitor, țintim ca anumite lecții să fie predate în prezența specialiștilor practicieni, la universitate sau la firmă.

4. În realizarea practicii s-a valorificat atât experiența acumulată până acum în cadrul facultății, cât și experiența altor facultăți cu profil similar din universitate. Aceste experiențe au fost adaptate cerințelor și standardelor pregătirii profesionale complexe, teoretice și practice, în scopul dezvoltării deprinderilor și abilităților necesare soluționării unor probleme concrete de natură financiară (înregistrarea documentelor, analiza și interpretarea datelor financiare, abordarea complexă a faptelor, agregarea informațiilor și datelor, fundamentarea deciziilor, organizarea activității etc.).

În perspectivă, dorim să modularizăm activitatea de practică, asigurând corespondența între profilul operațional al studentului și specificul activității operatorilor de practică, îmbinând multilateralitatea și complexitatea activității de practică cu orientarea acesteia spre problematica pentru care studentul manifestă interes și își concentrează pregătirea proiectului de licență.

5. Activitatea de practică a studenților se circumscrie cunoștințelor interdisciplinare căpătate în anii de studiu, valorificând selectiv și coerent componente financiare micro și macroeconomice analitice și sintetice, calitative și cantitative, formale și informale. Prin elaborarea și finalizarea fișelor de practică se urmărește evaluarea capacității studenților de gândire, de mobilitate profesională care să-i facă apti de a interpreta și integra cele mai diferite elemente și aspecte ale vieții practice, o perspectivă mai largă decât aceea actuală a mediului economic, cultural și a civilizației economice în cadrul cărora operatorii de practică își desfășoară activitatea.

În acest sens, cunoștințele de tehnologie, management, istorie, doctrine economice, statistică sunt valorificate de către studenții economiști specializați în finanțe și contabilitate, potrivit cerințelor actuale și de perspectivă derivate din societatea cunoașterii în care intră și România, din cerințele impuse de intensul proces al informatizării gestiunii agenților economici.

Facultatea de Management Financiar-Contabil, Constanța

Prof. univ. dr. Ionel DUMBRAVĂ,
decanul Facultății de Management Financiar-Contabil, Constanța

1. Activitatea practică pentru anii II și III este organizată pe o perioadă compactă de 2-3 săptămâni la agenții economici și se desfășoară pe baza unei tematici stabilite de catedra de specialitate. Având în vedere importanța acestei componente a procesului de învățământ, în mod firesc, îndrumarea se realizează de către cadrele didactice stabilite pe grupe de studenți și firme.

De fapt, practica la societățile comerciale reprezintă o continuare a preocupărilor noastre de realizare a orelor de seminar a unor aplicații practice. În acest sens, cadrele didactice au realizat caiete de aplicații practice la disciplinele: Contabilitate baze; Contabilitate aprofundată; Management

financiar-contabil; Contabilitate de gestiune; Statistică; Analiza economico-financiară.

Aceste aplicații sunt susținute de către studenții și sunt notate, în vederea stabilirii notei la examenul disciplinei respective. În acest fel, studenții nu sunt obligați să treacă direct de la cunoștințele teoretice la practica compactă ce se organizează la firme, ci sunt familiarizați cu rigorile viitoarelor profesii.

2. Fiecare student pe baza tematicii are obligația să elaboreze o lucrare/studiu de caz, evidențind, în același timp, activitățile zilnice în caietul de practică. Lucrarea este susținută la colocolul ce se organizează după încheierea practicii de specialitate.

3. Într-o facultate și firmele unde se

Perfecționarea activităților didactico-aplicative consacrate practicii studențești, armonizării lor cu exigențele pregătirii teoretice de calitate, performante reprezintă la Universitatea Spiru Haret o preocupare de prim ordin.

Continuăm publicarea răspunsurilor primite la întrebările redacției:

1. Cum este concepută organizarea și efectuarea practicii studențești ?

2. Ce forme și modalități moderne sunt folosite în scopul armonizării acestor ore de instruire, integrării lor în procesul global de învățământ ?

organizează activitățile practice există relații de mai mulți ani care s-au dezvoltat și perfecționat continuu. Unele cadre de conducere ale firmelor respective sunt participante active la sesiunile științifice și la dezbaterile de specialitate, organizate periodic de facultatea noastră. Regulile convenite între cele două părți asigură, pe de o parte, respectarea cerințelor firmelor de către studenți și cadrele didactice îndrumătoare, iar pe de altă parte, se creează condițiile necesare documentării studenților.

4. Experiența de până acum atestă rolul deosebit al activităților practice la nivelul firmei, care contribuie la consolidarea cunoștințelor teoretice și deprinderilor practice de specialitate. Cu acest prilej, multe firme au evaluat pregătirea studenților noștri și după susținerea examenului

de licență au optat pentru angajarea unora dintre aceștia pe posturile disponibile.

Ne bucurăm de un sprijin deosebit din partea firmelor. De regulă, acestea stabilesc o persoană din compartimentul de specialitate care răspunde de soluționarea cerințelor studenților și cadrelor didactice coordonatoare, pun la dispoziție documentele referitoare la activitatea firmei, iar la finalul activității practice studii de caz și caietul de practică sunt vizate de compartimentul financiar-contabil al societății respective.

5. Noi considerăm că, în general, ponderea activităților interdisciplinare corespunde cerințelor planului de învățământ. Optăm, evident, pentru o diversificare mai mare a acestor activități.

Facultatea de Management Financiar-Contabil, Craiova

Conf.univ.dr. Victoria FIRESCU

1. Practica are scopul de a întregi cunoștințele studenților dobândite la cursurile de specialitate pe probleme financiare-contabile, prin contactul nemijlocit cu activitatea economică.

Concret, practica se desfășoară pe parcursul a trei săptămâni la finele anului III de studiu. În baza contractelor încheiate cu societăți comerciale de prestigiu din zonă, studenții pot opta pentru una dintre aceste întreprinderi, în vederea efectuării practicii de specialitate. Studenții din alte zone ale țării au libertatea de a-și alege și alte întreprinderi din țară, cu condiția ca profilul de activitate al acestora să fie compatibil cu obiectivele urmărite prin practica de specialitate.

2. Ancorarea studentului în realitatea economico-financiară duce la dezvoltarea cunoștințelor financiar-contabile ale tinerului, care se adaptează mai repede trecerii de la teorie la practică și nu numai.

În scopul armonizării acestor ore de practică, ale integrării lor în procesul global de învățământ am urmărit ca studenții noștri să-și dezvolte o viziune economică critică, care să pătrundă dincolo de aparențe. Concret, datele preluate de la specialiștii în domeniu, din producție sunt trecute prin filtrul decantării, în sensul că am îsi dau seama cu ce-i ajută să le descifreze, iar pe de altă parte, cum realitatea economică confirmă sau infirmă ceea ce ei au învățat la cursuri și seminari.

Stagiul practicii cuprinde trei etape principale:

- într-o primă etapă, de circa o săptămână, cadrele didactice de specialitate pregătesc studenții cu privire la cerințele lucrării practice ce finalizează această activitate;

- în a doua etapă, studenții în colaborare cu specialiștii din întreprinderi își elaborează lucrarea de practică, potrivit cerințelor formulate;

- în sesiunea de examene din toamnă are loc examinarea studenților care își prezintă obligatoriu lucrarea cu avizul prealabil al specialiștilor de la societatea unde s-au documentat.

Modalitățile integrării practicii în procesul de învățământ au menirea să realizeze impactul cu viața economică, pentru a evita cercetarea abstractă, redusă la respectarea și justificarea înregistrărilor contabile aflate în manuale, să privească contabilitatea ca un joc social complex.

3. Într-adevăr, există contracte încheiate cu o serie de societăți comerciale din Craiova, cum sunt Electroputer, Termo-electrica SA, Combinatul Chimic etc. Relația cu aceste întreprinderi capătă de la un an la altul o mai mare consistență.

3. Există parteneriate sau contracte încheiate cu firmele sau instituțiile în care studenții desfășoară practica și cum vedeți perfecționarea acestei relații ?

4. Ce experiențe s-au acumulat în decursul anilor, cum le valorificați și pe ce planuri le continuați și modernizați ?

5. Care este ponderea activităților interdisciplinare și ce măsuri veți întreprinde pentru ca fluxul lor să devină mai consistent, mai eficient, specializarea fiind concepută într-un orizont larg de cultură ?

Facultatea de Management Financiar-Contabil, București

Lector univ. drd. Marinică DOBRIN

1. A organiza activitatea de practică nu este o sarcină ușoară, ci, dimpotrivă implică efort colectiv susținut, inițiativă, îndrăzneală și perseverență în atingerea obiectivelor prevăzute în programa de practică elaborată pentru anul universitar 2001/2002.

Studenții anului III ai Facultății de Management Financiar-Contabil, efectuează practica de specialitate în instituții financiare - bancare, întreprinderi, instituții publice din sectorul social și/sau al administrației de stat. În afara de obiectivele specifice prevăzute în program, studenții sunt invitați să realizeze și următoarele obiective comune:

• O bună cunoaștere a organizării activității unității patrimoniale, a competențelor și a activității compartimentelor funcționale, a structurii, conținutului, corelațiilor și modului de fundamentare a principalilor indicatori, precum și a instrumentelor financiare elaborate de instituțiile unde se prelucurează datele fluxului informațional.

• O bună cunoaștere a legislației și a celorlalte acte normative care privesc activitatea unității patrimoniale și pe baza cărora se derulează operațiunile specifice fiecărei unități.

• Să întocmească o lucrare individuală pe baza activității practice desfășurate și a temei alese pentru lucrarea de diplomă.

• Să execute lucrări curente încredințate de unitățile unde efectuează practica.

2. În scopul armonizării acestor ore de instruire practică cu noțiunile și cunoștințele acumulate la orele de curs, cadrul didactic coordonator, împreună cu responsabilul cu practica de specialitate din unitatea patrimonială unde are loc instruirea întocmesc, înainte de începerea practicii, un program, care cuprinde concret, pentru fiecare student în parte, obiectivele ce trebuie realizate, precum și lucrările ce urmează a fi executate la solicitările unității; elaborează un program care trebuie să acopere cu lucrări concrete întreaga perioadă de practică, într-un regim de 6 ore pe zi. În acest timp afectat instruirii practice, studenții au, în general, acces și să folosească, după caz, echipamentele de birotică, aparatură audio - video: computere, imprimante, fax, server, copiator, modem etc. Se urmărește ca unitatea de practică să devină, pe cât posibil, locul de desfășurare a studiilor de caz pentru lucrarea de diplomă, iar după absolvire studentul să devină un potențial candidat la angajare în unitatea respectivă.

3. Pe parcursul semestrului II al anului de învățământ, pe de o parte, se fac sondaje de opinie în rândul studenților cu privire la modul, perioada și locul de desfășurare a practicii, iar pe de altă parte, se ia contact

cu conducerea de instituții și firme pentru încheierea de convenții - cadru pentru organizarea practicii studențești. De un real folos, în această acțiune, ne este colaborarea cu Ministerul Finanțelor Publice, Curtea de Conturi, institutele de cercetări, societățile de asigurări, băncile, firmele cu capital de stat, privat sau mixt, federațiile patronale etc.

4. Pe perioada practicii de specialitate studențești din ultimii ani de învățământ s-au creat relații de parteneriat între facultate cu numeroase întreprinderi, instituții publice din sectorul social și/sau al administrației de stat, instituții financiare - bancare.

Unitățile patrimoniale ne-au propus teme de cercetare pentru sesiunile și simpoziunile științifice, lucrările de diplomă și, nu în ultimul rând, trebuie menționată Federația patronală din industria ușoară, care ne-a oferit o colaborare privind înființarea incubatoarelor de afaceri.

În anul universitar 2000/2001, s-a reușit să se asigure locuri de practică la toți cei 298 de studenți din anul III.

La sfârșitul perioadei de practică, se face evaluarea finală a cunoștințelor de către o comisie stabilită de catedră. Cu acest prilej, studenții trebuie să prezinte următoarele materiale: caietul de practică completat; lucrarea individuală întocmită de fiecare student (pe baza tematicii din programa de practică), conținând inclusiv bibliografia din literatura de specialitate, română sau străină; situația prezenței și aprecierea activității desfășurate de student, confirmată de responsabilul de specialitate cu practica din partea unității patrimoniale.

5. Nivelul pregătirii profesionale are o importanță deosebită în formarea și valorificarea potențialului de muncă. Tendințele dezvoltării pe plan mondial vizează creșterea ponderii muncii complexe, superior calificate și restrângerea sau chiar dispariția (în unele sectoare) a muncii necalificate. În acest sens, în practica instructiv-educativă vom pune accent, în continuare, pe interdisciplinaritate, pe largirea paletelor de activități desfășurate de studenți la instituții publice, instituții bancare, organe financiare ale Ministerului Finanțelor Publice, Ministerului Muncii și Solidarității Sociale și a altor organe centrale sau locale, instituții de asigurări, organe de control financiar, precum și întreprinderi de diferite ramuri industriale.

Pagină realizată de
Adela DEAC

SALVATORUL EMINESCU

(Continuare din pag. 1)

Dar au existat în vechime și națiuni fizice a căror forță spirituală s-a concentrat chintesențial în geniul ei. Acesta a exprimat-o prin toate țăriile sevelor națiunii urcate prin secole până la dânsul, a smuls-o din drumul ei terestru prin Istorie și a proiectat-o în praful stelar. Pentru o astfel de națiune, prin geniul ei, milenii au devenit clipe, emoții – adevăruri valabile pe orice față ar fi întoarse. Geniul grec s-a întrupat în Homer, care este pentru spiritualitatea greacă, de la el începe, totul: și rațiunea, și pasiunea, și frumos, și bine. Geniul roman a izbucnit într-o singură operă și într-un singur ceas al Istoriei: Vergilius. Tot ce a existat înainte a existat pentru ca el să existe. Tot ce a existat după el a existat pentru că a existat el. Grecii vechi și romanii au murit fizicește. Spiritul lor trăiește, însă, nestins ca focul vulcanilor latenți sau curgător ca apa nedeviatelor fluvii. Pentru că geniul spiritualității grecești, pentru că geniul spiritualității romane – cele mai apropiate de noi, românii, unul prin spațiu, celălalt prin naștere – s-au întrupat în opera supremă, desăvârșită, ca lucrare demingică, a geniului creator de cuvânt în duh și în minte.

Cultura română a avut și are vocația poporului român. Acela a fost o plămădă, aceasta este o sinteză. Orice sinteză înseamnă o întâlnire, o intersecție, o răscruce. Cultura română a purtat dintru originile sale pecetea spiritului îndigen, al dacilor semeți refuzând, prin otrăv și cuțit, să orneze cortegiul triumfal al împăratului, dar, peste ea și prin ea, și pecetea spiritului mediteranean al latinilor și latinofonilor popoșii în fabuloasa Dacie *ex toto Romano*.

Era firesc, spunem noi, ca din rândurile unui popor zămislit prin împreunarea Istoriei Apusului venetic cu a Răsăritului statonic să se nască un geni al sintezei, care să dea formele cele mai dănuitoare unei culturi a cuvântului, născute, o dată cu poporul fizic însuși, din născută plămădă. Evreii din vechime au așteptat mai bine de trei mii de ani să le sosească, descălcând triumfal de pe calul alb al biruinței, un Rege Mesia Mântuitor. El a sosit, într-adevăr, înconjurat de cai și de alte vite, însă într-un staul, ieșind spre lumină dintr-o Mamă Fecioară întinsă pe paie. Românii au avut parte de un destin mult mai vitreg. Nu au fost, ca vechii evrei, duși cu toții împreună departe afară din țara lor, au avut parte de-o soartă mult mai rea: au fost făcuți, de unii și de alții, veniți pe rând din colțurile celor patru vânturi, slugi în propria lor casă, și pe pământurile lor lăstate de la Traian. Am fost biciuiți și puși la robotă. Câte un sfânt, cu nume de Alexandru sau de Mircea, de Ștefan, de Tepeș sau de Mihai, pus vremelnic stavilă nedreptății, a făcut dreptate neamului împărțit și despărțit samavolnic de alții ajunși aici, de aiurea, stăpâni mai târziu, neam care nu a uitat totuși niciodată că e un singur neam și că unul l-au lăsat moșii și strămoșii lui dăltuiți pe Columnă. Românii au ajuns să-și ceară cu baioneta puștii libertatea, când mai erau două duzini de ani și intram în veacul XX. Deja sosise însă și ceasul nostru, bătea orologiul Istoriei și pentru noi.

Mihai Eminescu s-a născut pe când veacul lui se împlinise exact la jumătate. Al șaptelea copil într-un șir care avea să se oprească la al unsprezecelea. Sfânta Fecioară a fost unipară. Cealaltă, neștiind care va fi mântuitorul românilor, a adus cât a putut mai mulți prunci la lumină: cine știa că din ei aveau să biruie cele mai mari primejdii ale vieții, cele de la naștere?

Cultura română îl aștepta. Nația era una, cu toate că statele erau trei. Mihai Eminescu s-a născut, a fost trimis de Tatăl cel Veșnic ca să măntuiască o nație ce nu izbutise să se regăsească pe deplin în nici una din lucrările minții și sufletului multilor ei fii de până atunci. Copilul, adolescentul, tânărul și, la urmă, maturul

Eminescu a străbătut, rupându-și încălțările, drumuri nesfârșite ca să ajungă, de la Botoșani, Suceava și Putna la București și Giurgiu, de la Ploiești la Sibiu și la Blaj și la Alba Iulia. Drumurile Eminescului, cele dintâi și cele mai multe pe jos, ca să-și cunoască țara, au fost ca și ale lui Iisus, din Samaria până în Galileea și la apa Iordanului, singur sau cu câțiva prieteni. Eminescu, un simplu om al pământului nostru, fără altă putere decât a minții și sufletului, a unit, după Mihai și Cuza, cel dintâi toate înuturile românești, înainte de Unirea cea Mare. Eminescu a unit țările române, el a făcut România cu

adevărat Mare și Una, cum Iisus, copilul neștiutei Fecioare, făcuse, tot prin cuvânt și duh, o singură țară dintr-o lume întreagă.

Nici un scriitor, nici un cărturar, până la Eminescu, nu a fost citit, învățat și iubit de toți românii, de la Nistru până la Tisa și de la Tisa până la Dunăre și Marea cea Mare. Eminescu a unit nația română prin cultură și a salvat-o, înainte ca România și poporul român de după el să existe.

Eminescu a fost, spunem noi, Mântuitorul nostru, pentru că lucrarea cuvântului lui, inspirată de Pronia lumii, de Tatăl care ține ochiul veșnic deschis, a izbândit în trei feluri.

Mihai Eminescu a salvat, cum am însemnat mai sus, cultura română de la înecul în mediocritate și provincialism, în marasmul imitației și epigonismului. Lupta sa cu cuvântul a fost cea mai izbitoare pildă pentru toți artiștii români de după moartea lui, chiar și pentru cei ce lucrau cu alte materiale decât sunetul și litera limbii române. Eminescu a fost învățătorul, Rabi al culturii române trezite de suflul vorbelor lui, rostite, scrise.

Adresându-se tuturor românilor, ca de altfel mulți sau aproape toți înaintașii săi, oricum toți cei mari, el i-a învățat pe toți cei de după el prin însăși lucrarea operei sale. Nu să scrie și să asculte, ceea ce știa de mult, ci să năzuiască spre desăvârșire, să creadă tot timpul că ea, cu greu, cu sacrificiul fizic și cu pericolul alienării, poate în cele din urmă a fi atinsă. Cum a atins-o și el, alienându-se în cele din urmă, supremă jertfă de sine...

Ca să vedem cel mai bine cum a salvat Eminescu cultura română, avem la îndemână o singură cale sigură. Să privim ce a fost cultura română înainte de Eminescu și cum a arătat ea după el. Vom vedea diferența dintre ambiție și puterea reală, dintre efort și viziune, dintre intuiție și rațiune. De la Ureche și Olahus, stolnicul Cantacuzino și Cantemir și marii Ardeleni până la Eliade Rădulescu, Ardeleani și Hasdeu, cultura română s-a căutat cu înverșunare și cu încăpățănare pe sine însăși: scriitorii, artiști, public – o superbă înclăstare de voință și reprezentare. Cu Mihai Eminescu, cultura română s-a regăsit în cele din urmă pe sine. Numai din cultura unui Eminescu s-au putut naște un Iorga, un Părvan, un Călinescu. Adică, pe urmele geniului lui hrănit de cultură, arzând-o pe dinăuntru. Din plămăda viziunii lui a putut apărea, mai pe urmă, un Eminescu al sunetelor plaiului românesc – Enescu, sau un Eminescu al culorilor – Luchian, și al pietrei – Brâncuși.

Al șaptelea fiu al Ralucăi Jurașcu din Joldești Botoșenilor a salvat, prin lucrarea dezordonată a unei minți rebele, nemulțumite nicicând cu suficientul manualelor, ascultând doar de pulsuniile cosmice ale spiritului său venit de foarte departe, a salvat, repetăm, literatura română. A salvat-o de pericolul unui repetivism agresiv, pe cât de sufocant, pe atât de sterp. A salvat-o de la pierderea de sine prin înecare în sine.

Pentru prima oară în cuprinsul literelor române, Eminescu a adus cele mai grele întebări. Cărora le-a dat răspuns prin poemele sale, prin migala de pietrar cu care a cioplit vers cu vers, strofă după strofă. A lăsat o operă îndoit sau întreit mai mare în

manscrise și variante decât în pagini tipărite. Și aici, destinul său și credința sa întru puterea în cele din urmă biruitoare a cuvântului poetic mai presus de orice alt cuvânt îl întâlnesc pe geniul spiritului roman, pe Vergilius. Adunate laolaltă, poemele de tinerețe ale acestuia, îndeobște cunoscute sub denumirea medievăla *Appendix Vergiliana*, „Anexa lui Vergilius”, precum și, împreună cu ele, versurile neîncheitate din *Eneida* aproape egalează opera publicată.

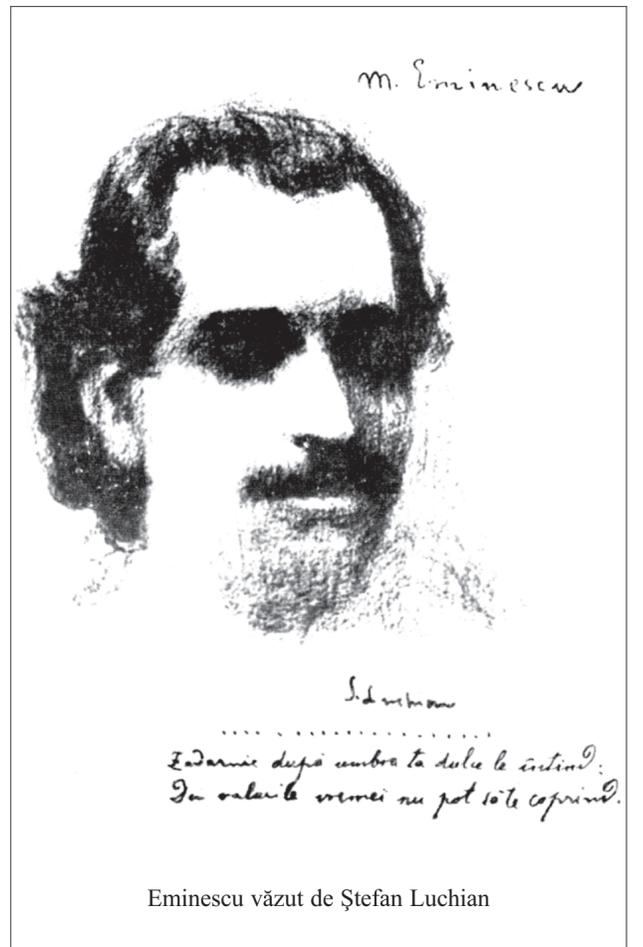
Întrebările pe care le-a adus Eminescu în literatura română nu au mai fost puse până la el. Fiecare poem, publicat sau nu, este o artă poetică cel puțin implicită, prin problematica literară pe care o ridică sau, de multe ori, o formulează direct. Prin fiecare poem, indiferent de intriga lui de suprafață, Eminescu se întreabă, din abisul nevăzut al textului, *de dincolo*, asupra rosturilor fundamentale ale poeziei, ale poetului, ale cititorului obișnuit și, în egală măsură, ale criticului profesionist. Asupra, în ultimă instanță, puterii cuvântului în lucrarea poetică în lume și pentru lume.

Fiecare poem eminescian este partea unei nevăzute, dar grandioase prin proiectul ei deslușit dincolo de rânduri, Arte Poetice a Poeziei. La fundamentul acestei Arte Poetice stă ceea ce mai tulburătoare întrebare pusă de Eminescu asupra sensului însuși al actului scrierii: *Unde vei găsi cuvântul? Ce exprimă adevărul? (Criticilor mei, decembrie 1883)*. Nici un alt rost nu are Poezia în afara Adevărului. A Adevărului lumii, ca și a Adevărului conștiinței. Adevărul lumii și Adevărul conștiinței devin adevărul Poeziei. În acest fel, lume și poezie, în incandescența ecuației a intuiției viziunare eminesciene, se identifică.

Cultură și, în sânul ei, literatură înseamnă, într-un cuvânt, spirit, lucrare a lui.

Vom spune, așadar, în al treilea și, deocamdată, în ultimul rând, că Mihai Eminescu a salvat **spiritualitatea** românească de până la el și, prin aceasta, de după el. O spiritualitate respirând aerul tare al munților veșnici, dar asediată, în felurile aglomerării urbane, întotdeauna mai recente decât satul, locul de naștere a Veșniciei (ca să parafrazăm rostirea unui alt poet vizionar), de cabotism și de impostură argantă, aliate cu automulțumirea suficienței și obtuzitatea superstițiilor bigote. Eminescu a făcut să fuzioneze conștiința și rațiunea românească în actul de luare în atâpănire a lumii, văzute ori nevăzute. El a născut din nou conștiința și sensibilitatea românească, punându-i la îndemână nu numai lucrarea verbului său poetic, ci și puterea de luminare întru înțelegere și învățătură a cuvântului publicistului.

Eminescu a trăit tot timpul clipa sa și în ea, a trăit laolaltă încercările conaționalilor săi de a găsi rosturi mai bune pentru vremurile noi prin care treceau, la sfârșit de ev domnesc și început de stat național. România încă nu se numea România, erau doar Principatele Unite, când, la 17 ani, în aprilie 1867, băiatul căminarului din Ipotești clama tuturor românilor și Țării: „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie?...” Eminescu a preminit spiritualitatea românească, trezind-o fără menajamente delicate din letargie. Națiunii i se adresaseră și alte spirite românești, de la cronicari și Cantemir

Eminescu văzut de Ștefan Luchian

până la Alexandrescu și Alecsandri. Dar României, nimeni.

Eminescu a făcut din *dor* trăirea românească cea mai pură. Dorul hrănește toată poezia românească, doinele, baladele, cântecele de tot felul, ca și basmele tuturor românilor. Lui Făt-Frumos, care câștigase premiul cel mai răvnit, al vieții fără de moarte și al tinereții fără bătrânețe, nu i s-a făcut, în cele din urmă, *dor* de ai lui, de părinți și rude, de plaiul și de cerul țării lui, de unde venise? Eminescu a înălțat sentimentul de *dor* la starea cea mai pură a vieții. Dorul lui este împăcare cu viața, este împăcare cu moartea, este biruință peste timp și peste nimicnicie. Dorul lui Eminescu de veșnicie nu este nici *ataraxia* epicureică, nici *apatheia* stoică, nici topirea yoghină în Totalul infinit, nici panteismul mitologiei grecești, nici utopia esențelor platoniciano-plotiniene. Dorul de veșnicie, dorul de luceferi, de lună, codru și cer, din tulburătorul poem al *singurii dor* al lui Eminescu, este dorul de veșnicie al păstorului mioritic. Aceeași împăcare senină, care nu înseamnă nicicând resemnare, ci izgonire a oricărei tulburări din suflet și din minte, la Eminescu și la tânărul cioban al oiței miorite. Împăcare pentru că, odată încheiată misia pentru care fiecare om a fost trimis în lume, sau simțită această misie ca apropiindu-se de sfârșit, românului nu îi mai rămâne decât să-și urce gândul spre infinit, lăsând lumii grijile lumii.

Eminescu ne-a salvat. Pentru că a fost trimis să ne salveze și să salveze gura de rai de rău, de rele, de răi.

Și Iisus a pus mâna pe bici și a bătut, gonind vânzătorii din templu, spurcăciunea din curăție.

Eminescu ne-a fost trimis ca să ne trezim, și ne-a trezit, și ne-am trezit. Ca să ne curețe pe dinăuntru, și ne-am curățat, și ne curățăm ori de câte ori îi luăm poemele și scrierile în mâini și le citim. Eminescu ne-a fost trimis ca să credem cu tărie în puterea acestui neam de a sta drept în fața lui Dumnezeu, când va veni ceasul. Și am crezut, și credem, că putem și noi, cu mâna și cu cuvântul, asemenea Eminescului, să îmbărbătam acest neam românesc și să-l facem să stea drept în calea strămbilor, să stăpânească răul din mijlocul lui, să netezească drumul spre dreptate, spre cinste și iubire, adică spre Dumnezeu. Căci din sânul neamului românesc s-au ridicat și martiri, și sfinți: un Ștefan cel Mare și Sfânt, un Brâncoveanu Martir cu fiii lui, un Iorga târât și doborât în păduri, răstignit sub brazi...

Salvatorului Eminescu îi suntem datori de acum și neam în neam. Cultura, literale și spiritului românesc îi poartă, de la intrarea lui în pământ până la sfârșitul veacurilor, pecetea duhului său nemuritor. Ca odinioară Vergilius, înaintea căruia se închina întreaga Renaștere – *signore, duca e maestro*, cum va spune profetic Dante –, Eminescu este Salvatorul neamului nostru și va rămâne pururi. Eminescu este Mântuitorul românilor. Ne este dor de El și ne va fi, atâta cât ne este dor și ne va fi de lumină și de pace.

DE LA CANTEMIR LA IORGA

(Continuare din pag. 1)

Din nevoia de a înțelege cât mai exact coordonatele istoriei românești, D. Cantemir s-a văzut nevoit să raporteze istoria românească la cea universală, să manifeste o mai mare preocupare decât predecesorii lui pentru cadrul de istorie generală.

În contact cu progresele istoriografice din alte țări, îndeosebi din Polonia, Gr. Ureche a simțit și el nevoia să pătrundă în înălțimile cauzale ale fenomenelor istorice, intercalând în expunerea evenimentelor de istorie moldovenească capitolul *Povestea și tocmela altor țări ce sunt prin prețur, cum nu se cade să nu pomenim, fiindu-ne vecini de aproape*. Miron Costin și Nicolae Costin realizau un pas înainte pe drumul deschis de Ureche, iar D. Cantemir avea să impună istoriografia românească în slujba cauzei alor săi. Istoricul, după el, „*iaste ochii, sufletul și viața istoriei*”, datoria lui este să cete adevărul, dezvoltând prin el conștiința compatrioților.

Spiritul cantemirian de concepere a scrierii istoriei a căpătat noi valențe cu generațiile de istorici care i-au urmat lui Dimitrie Cantemir. El avea să-și găsească una din cele mai expresive formulări la N. Iorga care arăta că „*Nimic nu poate fi mai frumos decât să se găsească la același om de știință și urmărirea adevărului și punerea lui în legătură cu ce dorește lumea dimprejur...*” *Orice subiect am trata... să-l interpretăm în sensul vremii noastre, să-i stoarcem ceea ce această vreme dorește pentru folosul ei*”

Iorga, este sugestiv în privința filiației de idei faptul că N. Iorga a fost după Cantemir cel de al doilea mare istoric român care a dat lumii o istorie a Imperiului otoman („*Geschichte des Osmanischen Reiches*”)

Fondul de idei al operei lui D. Cantemir, îmbogățit de corifeii Școlii ardelenene, de reprezentanții curentului pașoptist (Bălcescu și Kogălniceanu), sau de cei ai pozitivismului în istorie – Dimitrie Onciul sau Ion Bogdan – a pătruns adânc în conștiința românească, fiind un puternic suport în lupta pentru crearea statului național român, unitar și independent.

Cărturarul domnitor al Moldovei, ce continua ca dinast pe planul preocupărilor culturale o tradiție care dăduse cu două secole înainte pe Neagoe Basarab, și-a conceput opera în spirit militant; apărând principiul obiectivității științifice, el înțelegea să pună adevărul în slujba cauzei alor săi. Istoricul, după el, „*iaste ochii, sufletul și viața istoriei*”, datoria lui este să cete adevărul, dezvoltând prin el conștiința compatrioților.

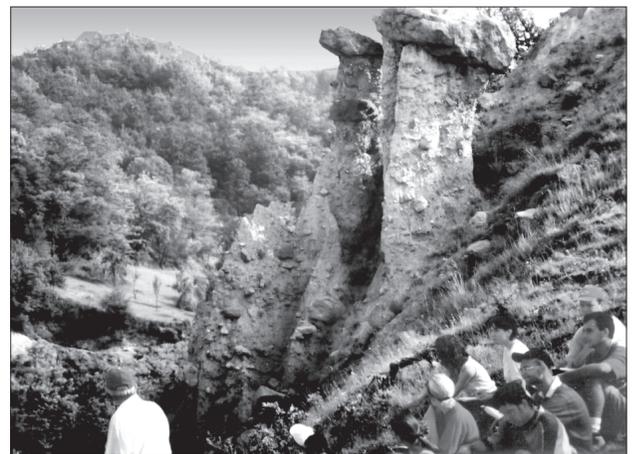
Spiritul cantemirian de concepere a scrierii istoriei a căpătat noi valențe cu generațiile de istorici care i-au urmat lui Dimitrie Cantemir. El avea să-și găsească una din cele mai expresive formulări la N. Iorga care arăta că „*Nimic nu poate fi mai frumos decât să se găsească la același om de știință și urmărirea adevărului și punerea lui în legătură cu ce dorește lumea dimprejur...*” *Orice subiect am trata... să-l interpretăm în sensul vremii noastre, să-i stoarcem ceea ce această vreme dorește pentru folosul ei*”

Curs practic la Rezervația geologică *Detunata* din Munții Apuseni ... și la *Piramidele coafate* din zona Mehadia

Facultatea de Geografie a Universității Spiru Haret este parte activă într-un important proiect româno-german de rehabilitare socială, economică și ecologică a Munților Apuseni.

În perioada octombrie 2000 – martie 2003, specialiști ai unor prestigioase centre de cercetare din București și Cluj-Napoca, împreună cu colegii lor de la Universitatea din Freiburg studiază, sub multiple aspecte, condițiile de viață și potențialul evolutiv al satului Ghețari din comuna Gârda de Sus. Interdisciplinaritatea, transdisciplinaritatea – sunt principii de bază; la fel consultarea populației și lucrul cu „persoanele-cheie”. Beneficiile scontate? Prin promovarea unui anumit tip de turism montan,

se vor asigura, concomitent: bunăstarea economică a oamenilor, dezvoltarea durabilă a zonei (cu crearea implicită a unui model de acțiune), ca și un fructuos schimb inter-cultural româno-german.

Dacă, potrivit Organizației Mondiale a Sănătății, prin sănătate se înțelege nu atât lipsa bolii sau a infirmității, ci „o stare de bine fizic, mintal, social și cultural” – trebuie spus că Proiectul APUSENII se afirmă încă de pe acum ca un promițător proiect de sănătate. (*Vom reveni*)

Caragiale și ardelenii

Prof.univ.dr. Ion Dodu BĂLAN

Într-o vreme a presupusurilor, a chiromanției, a resurecției oficiale a ghicitului în cafea și-n stele, și-n câte cele, într-o vreme în care se reeditează cărți de vise, trepetnice, gromovnice, rojdanice, într-un asemenea climat de „spiritism” sui generis, înclin să cred că, fiind în seama de mândria legitimă și de umorul care-l caracterizau, Caragiale ar fi răspuns, firește, dacă cineva i-ar fi luat un interviu conținând întrebarea:

— Ce credeți că va face românii în anul 2002 când se vor împlini 150 de ani de la nașterea dumneavoastră?

— Ce să facă? Fiindcă le-a făcut pe toate, se va strădui să mă celebreze pe mine!

Firește, se gândea la românul de omenie, pentru că alții n-au chef, n-au timp, n-au convingerea că a fost un bun român, n-au ... O, câte n-au!...

Dacă s-a înșelat în previziunea sa cu unii puși pe ghișefuri și pe lepădarea de sine, cu alții nu; instituții culturale de prestigiu, între care Fundația România de Măine, îl sărbătoresc sincer.

Din multele prejudecăți și judecăți false, pătimase, privitoare la Ion Luca Caragiale, la mesajul operei sale cu un atât de evident ascuțit critic, două mi se par nemernice blasfemii: a) pretinsul său antiromânism; b) și, mai ales, antiardelenismul intruchipat, chipurile, în *haiosul* (acesta-i termenul care-l definește cel mai bine) personaj Marius Chicoș Rostogan de care a râs și râde toată lumea, din orice parte a țării.

Dar a extrage de aici imaginea unui Caragiale ostil ardelenilor e o gravă eroare, cu foarte grave consecințe. Firește, Caragiale, care avea geniul și cultul limbii române și un vădit dispreț pentru stricătoria de limbă și excesele patriotarde, nu evita să-și manifeste solidaritatea cu neamul românesc și prețuirea entuziastă pentru limba lui, scriind: „*Trăiască frumoasa și cuminte limbă românească! Fie în veci păstrată cu sfințenie această scumpă Carte de boierie a unui neam călătoreț de focul atâtor încercări de pierzanie*”.

Din acest sfânt respect pentru frumusețea și bogăția limbii române au pornit săgețile sale împotriva celor ce o stricau și maltratau cu o condamnabilă ignorață sau cu excese de purisme și latinisme. E ceea ce au făcut toți membrii marcanți ai *Junimii*, în frunte cu Titu Maiorescu, cu scopul apărării acurateței și specificului limbii române.

Marius Chicoș Rostogan nu reprezintă ardelenii cultivați și Ardealul pentru care I.L. Caragiale a nutrit o dragoste și o stimă fără margini colaborând cu ei. Se știe, cu *Ioan Slavici* și *G. Coșbuc* a scos în anii 1894-96 revista *Vatra*, iar despre cântărețul de la Hordou a exprimat aprecieri dintre cele mai favorabile, precum: „*acest minunat poet*”, „*acest original talent, autorul inconfundabilelor Balade și Idile*”, „*bărbatul de talent prodigios, care va covârși cu numele lui mișcarea intelectuală românească*”. Asemenea gânduri mătură Caragiale în cuvântul rostit la banchetul dat în onoarea lui G.Coșbuc, cu prilejul primirii premiului Academiei.

O altă relație foarte semnificativă a avut cu *Horia Petra Petrescu*, născut în satul Fofeldea de lângă Sibiu (1884 – 1962), scriitor, secretar al Societății pentru fond de teatru după Unire, secretar literar al *Astrei*. A colaborat la *Lucașfăra*, a condus *Revista Teatrală* – Brașov (1913 – 1914) și *Biblioteca Teatrală*. A colaborat mult și la *Revista Țara Noastră*, din Sibiu. O fire foarte dinamică și activă, un mare patriot, luptător pentru idealurile românilor din Transilvania, el a fost un apropiat prieten al lui Caragiale și primul care a scris o teză de doctorat în limba germană, susținută în 1911 la Universitatea din Leipzig, la a cărei susținere au asistat Paul Zarifoș și Panait Cernea, care pregăteau și el doctoratul la aceeași Universitate. Dar cel mai semnificativ îl reprezintă faptul că la susținerea tezei a participat chiar subiectul ei, Ion Luca Caragiale.

Cu scriitorul și ziaristul Horia Petra Petrescu, Caragiale s-a aflat într-o nobilă prietenie, cu a fost și cu alți ardeleni de mai mare sau mai mică strălucire. Pomeneam de Coșbuc; mai adăugăm pe *Aurel Vlaicu*, *Șt. O. Iosif*, *Octavian Goga*, *Eugen Goga* și numeroși alți scriitori din Ardeal sau gazetari care i-au găzduit scrisul genialului dramaturg în diverse publicații românești din Transilvania. H.P. Petrescu s-a întâlnit des cu Caragiale, l-a cunoscut bine și și-a publicat impresiile despre el în măturările *Caragiale intim*, publicate în *Tribuna* nr. 150 din 1907. Iată câteva date despre modul cum scria Caragiale, despre însemnările genialului dramaturg în vederea scrierii operelor sale. Cu ocazia diverselor întâlniri, Caragiale îi arată carnetele și caietele sale de însemnări. Arătându-i odată unul îi spune „*Vezi, de aici îmi aleg și îmi botez personajele. Nu pot să scriu și să public în presă decât pe un mic-botezat pe Tache și pe Titircă și pe toți ceilalți...* O, e mare lucru să nimeriți momentul potrivit pentru o scenă. E un

singur loc pentru scena cutare. În alt loc nu se potrivește, e chiar ridicolă”. Un interes deosebit prezintă necrologul scris de Horia Petra Petrescu la moartea lui Caragiale și publicat în primul număr al *Revistei Teatrală*, în care a publicat și comentariile la *Conu Leonida față cu reacțiunea* și la *Năpasta*. Ardeleanul Horia Petra Petrescu a făcut pentru cunoașterea lui Caragiale ceea ce viitorul patriarh Ilie Cristea a făcut pentru Eminescu prin teza sa de doctorat susținută la Universitatea din Budapesta.

Dar admirabil a fost și romancierul și publicistul *Eugen Goga* (1880 – 1936) fratele poetului și autorul romanelor *Cartea Facerii* și *Doi Siberii*. Vedea în Caragiale „un scriitor care a trecut de mult la nemurire și care n-are lipsă de

considerația noastră”; el aprecia că „e un păcat de neiertat față de noi înșine”, pentru că nu e destul de cunoscut în Ardeal. Iată și următoarea apreciere antologică:

„Caragiale nu este un scriitor oarecare, un fotograf sec al vieții, cum, durere, avem destui astăzi, el este și un profund gânditor, o strălucită minte chinată de nenumărate probleme psihologice și sociale, un spirit analitic uimitor. Intreagă opera lui este întemeiată pe un puternic fond de cugetare, cum poate într-un singur caz găsim în literatura noastră. Nu trebuie amintite comedile lui cu variantele lor tipuri de Cațavencu, nici nu e nevoie să se invoce articolele lui de satiră socială, puține, dar neobișnuit de limpezi, e destul dacă se citește schițele și nuvelele lui, acele „momente” care, tăiate în marmură, vor produce întotdeauna dovada vie despre felul de a fi al acestui Molière al nostru. Caragiale, în cadrele frumoase ale artei, a dovedit că este un luptător neîmpăcat împotriva prostiei omenești, un admirator înșuflețit al muncii și talentului, singurele două însușiri care pot justifica existența cuiva, un îndrăzneț iconoclast, care și-a înfipt totdeauna condeiul de oțel în rânile mediului lui, le-a deschis, a lăsat să curgă veninul, așteptând în taină însănătoșirea lor. După ce ai citit opera lui Caragiale, trebuie să ai impresia că înaintea ta se ridică un uriaș cu ochi limpezi și departe văzător, cu mâna sigură de lovituri, care pornește singur, cu un zămbet amar pe buze, împotriva unor gloate. Le distruge fără milă, cu gândul la o apropiată înviere a lor în care și-a picurat și el sângele suferinței lui. Căci satira lui Caragiale nu este numai o satiră de dragul satirei și satiră, ci o satiră în învinuirea tocmii Caragiale, când astăzi vară, la serbările de la Blaj, un personaj oarecare îi adresase epitetul de „marele nostru satiric”.

— Nu, mă, eu sunt sentimental. Ai înțeles? a zis potrivindu-și mâniș ocheșorii pe nas. Și avea dreptate.”

Octavian Goga și-a exprimat de asemenea admirația și recunoștința față de Caragiale în antologicul articol: *A murit Caragiale...*

„În clipa când vorbea, simțea plutind parcă fiorul creațiunii, cu misteru-i etern nedeslușit. Vedea chinurile facerii cum se petrec sub ochii tăi, cum radiază un spirit fosforescent, fără repaus.

Cine a avut norocul să-l asculte pe Caragiale vorbind un sfert de ceas oriunde, la o adunare a negustorilor, ori într-un ungher din vagonul restaurant, n-are să uite niciodată cea mai strălucitoare iocană a inteligenței omenești din câte a întâlnit în drum.

N-a fost minte să stăpânească cuvântul cu mai multă siguranță, să-l frământă și să-l chinuască cu mai multă putere. În fraza lui fermecată se revărsa o lumină orbitoare, era pulbere de argint, foc de artificii, râs și plâns, era alintare dulce și durere sălbatecă. Ca într-un caleidoscop fermecat se deslușeau chipuri vrăjite de magie. Marele meșter atingea toată claviatura sufletului omnesc. Deschidea vorba lin, cu bunătate, și-o muia într-o lenă oreintală, într-o clipă schimbă

ori la Brașov, Sibiu, Arad, Budapesta, lăsând peste tot locul amintiri neșterse în sufletul acelora care au putut să-l înțeleagă. Ochii lui scăpărători de inteligență s-au oprit cercetător asupra multor specimene ale societății noastre, scormonindu-le în suflet. Gestul lui larg, tresăririle nervoase întovărășeau totdeauna vorba plină de spirit.”

Despre felul atât de original de a vorbi al marelui nostru dramaturg, a scris și poetul *Octavian Goga* în excelentul său eseu: *A murit Caragiale* din volumul *Precursori*.

Cu altă ocazie, într-un text intitulat *Tabu*, reproduc într-un text consacrat altei probleme, Goga găsea un fericit prilej de a-l caracteriza astfel pe marele Caragiale:

În literatura română Caragiale e strălucitul analist al multelor noastre neajunsuri, spiritul îndrăzneț, adeseori crud, care și-a împletit nemurirea din greșelile aproapei! Acești ochi neasemănați de limpezi au pătruns în toate ungherele structurii noastre sociale, căci pentru ei n-a existat niciodată tabu. De aceea, în orice pagină ce ne-a dat, noi găsim moartea unui tabu. Și să mulțumim lui Dumnezeu că-i așa. Altfel n-ar fi fost imortalizat nici *Conu Leonida*, nici *Cațavencu* „advocat, președinte fondator al societății enciclopedice – cooperative „Autora economică română”, nici *Tache Farfuridi* „advocat, membru al acestor comitete și comiții” ...., nici atâtea și atâtea figuri simpatice, ca de pildă compatriotul nostru *Marius Chicoș Rostogan*. Toți ar fi rămas acolo în umbra „comitetelor permanente” fără a fi scoși pe arenă ca să rădă țara de ei și să tragă în văzduh... Cu toată supărarea de pe vremuri a onorabililor, lumea românească a răsplătit cu laurii nemuririi pe îndrăznețul iconoclast și noi vom găsi în paginile maestrului tot atâtea prilejuri de îndrumare.”

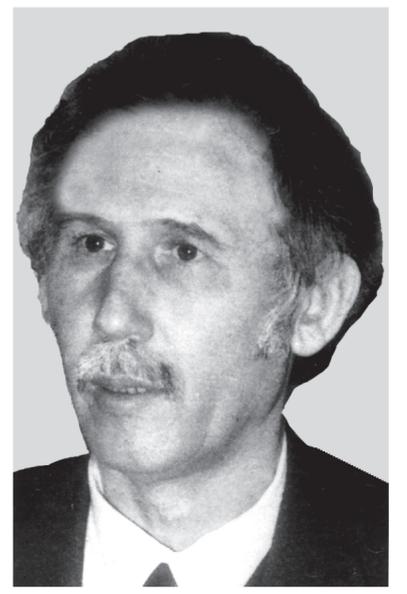
Acestea sunt, dragi cititori, două texte care n-au mai fost citate de aproape un secol!

Dar dragostea lui Caragiale pentru ardeleni nu se oprește aici. La 24 februarie (stil vechi) 1904, Caragiale îi scria profesorului și omului de acțiune și de vastă cultură *Ilie Dăianu* (1869 – 1956), fost profesor la Blaj, preot și publicist, director al *Tribunei* din Sibiu și al revistei *Răvașul* de la Cluj: „*Stimate domnule și amice, Vă mai amintiți, sper, de cele ce am vorbit împreună vara trecută, când eu am fost în treacă pe la Cluj. Eu v-am arătat atunci intensă mea dorință de a mă stabili în mijlocul d-voastre, iar dv. și prietenii care erau de față ați binevoit a-mi arăta că dorința mea nu ar fi tocmai peste puțină de realizat. Stăruiesc astăzi în dorința aceea mai mult ca oricând*”. Și continuă spre sfârșitul scrisorii: „*Ce vă pot spune acum e că aș intra în mijlocul dv. cu sufletul plin de prietenie recunosătoare: acolo m-aș afla, în sfârșit, ajuns la liman ocrotitor, acolo m-aș putea vindeca în liniște de atâtea și-atâtea ofense, mahniri și amarăciuni, acolo, cu spiritul senin, aș putea urma nedesăvârșita mea carieră literară, atât de des întreruptă de adâncă descuarajare*”.

Rezumând multe asemenea date și informații, putem afirma că I.L. Caragiale era foarte legat sufleteste de gazetarii și scriitorii ardeleni și invers. Iată, în anul 1909, mulți colaboratori ai revistei *Țara Noastră* au fost judecați și condamnați pentru articolele care nu erau pe placul oficialităților maghiare. Când cel care era trecut responsabil pe coperta revistei, publicistul *Demetriu Marcu*, trebuia să fie judecat, acesta a murit în timpul procesului. Atunci, Caragiale a scris: „*se duce pe lumea cealaltă unde, desigur, va fi judecat mai cu blândețe decât după legile și datinile maghiare*”. (I.L. Caragiale: *Situația penibilă în revista Tribuna*, Arad, an XV, nr. 2, 3/16 ianuarie 1910, p.4).

Caragiale și-a ridicat indignat glasul în ziarul *Universul* și împotriva condamnării lui Goga: „*Cazul Goga – scria el – este din cale afară de mahnitor pentru lumea noastră, după raportul unui ilustru profesor, academician și ministru, Titu Maiorescu – astăzi umilit și maltrat ca un făcător de rele și tărat prin temnițe ca un „betyar” de drumul mare, fugit din ocnă, fără a i se acorda măcar libertatea pe cauțiune, deși legea maghiară nu admite în materie de presă închisoare preventivă*”.

Se poate întui foarte ușor, din asemenea documente, ce patriot exemplar a fost, hultul de unii ca antromân, I.L. Caragiale. El este unul dintre cei mai mari creatori de limbă din literatura noastră și, în legătură cu această virtute, să ne amintim ce spunea Bogdan Petriceicu Hasdeu despre limbă: „Limba unui popor se confundă și se identifică cu naționalitatea lui, cu memoria părinților, cu leagănul, cu mama, de unde ea se și numește limbă maternă, expresiune sublimă...” Iar, peste ani, *Liviu Brebanu* preciza în *Laudă țărânilor români*, în legătură cu importanța limbii: „O caracteristică tot atât de importantă a unui neam, ca și comunitatea de sânge, este limba”.

Marin SORESCU (1936-1996)

Nicăieri

Ce-mi place la străini
E că nicăieri nu mă simt bine,
Chiar dacă m-ar plimba numai prin palate.
Le admir arhitectura,
Încerc cu unghia durtitatea pietrei,
Dau din cap.

Lumea e plină de case,
Orașele, dacă te uiți bine, sunt formate din case,
Unele grozave, clădite pentru o mie de ani,
C-o arhitectură să te taie la ficăți de invidie,
Dar casa ta nu e decât într-un singur loc.
Și cu ea în gând găfâi ca melcul
Și intri tot în gândul în care-ți păstrezi casa,
Dărăpănată poate, cu proptele de mușcate.

Dacă ți s-a extirpat casa, dintr-un motiv sau altul,
Vei suferi tot restul vieții,
Va trebui să ții un regim special
Și vei muri de dor de casă.
Fericit Agamemnon care cădea în prag.

Trecând pragul, ar trebui să ținem de fiecare dată
Un moment de reculegere
Pentru cei care n-au patrie,
Căci sunt morți oriunde vor fi.

Tristetea memoriei deficitare

(Continuare din pag. 1)

România lui Spiru Haret era însuflețită de un mare ideal național, idealul ridicării țării prin educație, prin cultură, și grație acestui ideal a reușit învățământul românesc să pregătească, să fundamenteze spiritual desăvârșirea statului național unitar românesc, consacrată în anul 1918. „*Existența unui popor* – ni se adresează parcă și astăzi (mai ales astăzi!) Spiru Haret – *este asigurată prin unitatea elementelor lui constitutive*”, rațiune pentru care „*sufletul românesc trebuie să fie inalienabil*”. De aici extrăgea Spiru Haret un principiu fundamental al școlii – principiiul educației patriotice – când preciza că „*cea dintâi datorie a școlii, care trece înaintea oricărei alteia, este de a forma buni cetățeni și cea dintâi condiție pentru a fi cineva bun cetățean este de a-și iubi țara fără rezerve și de a avea încredere nemărginită în viitorul ei*”.

Spre deosebire de zilele noastre, când un portofoliu ministerial, indiferent de culoarea lui politică, este apreciat îndeosebi din perspectiva parvenitismului individual, a îmbogățirii cât mai rapide și în dauna intereselor naționale, Spiru Haret ca ministru a sfârșit prin a fi mai sărac decât la data intrării în politică. În schimb, a rămas în amintirea tuturor celor care l-au cunoscut ca un suflet bun, credincios, care cerea de la toți muncă, devotament, spirit de sacrificiu, patriotism, fiind el însuși un exemplu prin munca, perseverența, capacitatea lui de dăruire și dragostea față de țară. Exemplar în acest sens este și următorul fapt: când, la constituirea guvernului liberal din care și Haret făcea parte, regele Carol I a fixat depunerea jurământului

pentru ora 9, Spiru Haret, care era profesor de mecanică la Universitatea din București, a declarat că nu poate participa, intrucât la ora respectivă își ține cursul la Universitate, și atunci regele Carol I s-a văzut nevoit să amâne ceremonia depunerii jurământului guvernamental pentru ora 11. Pe atunci, conștiința profesiei, a vocației se situa cu mult deasupra interesului aducător de meschine foloase materiale.

Din această înaltă conștiință a menirii sale a izvorât la Spiru Haret devotamentul său în favoarea democratizării științei de carte. Până la legile lui Spiru Haret, învățământul românesc avea un caracter elitist, ignorând marea masă a populației școlare provenită din rândurile țărănimii, muncitorimii și funcționarilor. Așa se și explică marile proporții ale analafă-betismului din România sfârșitul de secol al 19-lea. Spiru Haret a făcut accesibilă știința de carte pentru toți copiii țării, consolidând îndeosebi școala rurală. În acest sens a reorganizat școlile normale pentru formarea unui învățator legat de realitățile și aspirațiile satului românesc și a înfăptuit o complexă operă de culturalizare a poporului. Acuzat că, prin demersurile sale reformatoare în favoarea țărănimii, ar fi instigat-o să se răscoale în anul 1907, Spiru Haret precizează într-o memorabilă scrisoare deschisă către șeful partidului conservator: „*Vă declar că am instigat și înainte de 1907; că instig și astăzi, atât cât pot, și voi instiga atât cât voi avea zile. Am instigat și voi instiga pentru scoaterea țărănimii din întuneric, neștiință și sărăcie (...). Instig pentru ca masa celor desmoșteniți de soartă, de vitregia timpurilor și de o oligarhie fără suflet, să se ridice și ea în rândul oamenilor*”.

Și încă un fapt care arată deosebirea dintre atunci și acum: câștigând un concurs național de burse, Spiru Haret a plecat în anul 1874 la studii în Franța. Această bursă de studii în Franța era de 3000 lei pe an. Astăzi, cu 3000 de lei, în România, abia dacă poate fi cumpărat o pâine pe circa 250-300 grame. Alte comentarii sunt de prisos.

Exigențe ale dezvoltării economice durabile

În România, de 12 ani, politica bugetară nu a fost corelată cu cerințele dezvoltării pe termen lung și ale unei performanțe. Investițiile în capitalul uman, în sectoarele apărare națională, ordine publică, sănătate, învățământ, cercetare, cultură, au fost reduse, România acordând acestor sectoare cele mai reduse procente din PIB, aidoma celor mai sărace țări ale planetei. Baniți repartizați pentru dezvoltarea infrastructurii au fost obținuți din împrumuturi sau din taxe speciale, colectate de la populație. Preocuparea guvernanților s-a concentrat pe asigurarea echilibrului structural pe termen scurt al bugetului, rezultatul fiind un dezechilibru cronic, ce tinde să depășească 4% din PIB, cu toată avalanșa de titluri de stat (împrumuturi de la populație) emise.

Pentru prima dată în istoria contemporană, au fost prevăzute în bugetul statului cheltuieli cu închiderea unor mine și reabilitarea unor bănci. În ceea ce privește minele, am primit și credite de la Banca Mondială pentru a le închide, iar în ceea ce privește băncile, am depășit în cazul Bancorex, orice imaginație posibilă! Iată ce declara în acest sens, la începutul lunii octombrie 1999, fostul ministru al finanțelor Decebal Traian Remes: „Vom lansa o emisiune de titluri de stat în valoare de 21.988,6 miliarde lei. La ordonanțele emise în acest an, se adaugă două ordonanțe emise în 1997, de aproape 8.000 miliarde lei, privind Bancorex și Banca Agricolă. În total, costurile pentru Bancorex vor ajunge la 35.000 miliarde lei, la care se va adăuga o dobândă pe care nu am îndrăzneala de a o estima pentru anul 2000. Mă tem însă că suma se duce doar în sus și nu în jos. În pofida tuturor măsurilor luate, Ministerul Finanțelor a intrat în anul 2000 cu o datorie internă de cca 75.000 miliarde lei”. Cheltuielile bugetare efectuate de Parlament, Președinție și Guvern au fost în numeroase cazuri exagerate, au depășit posibilitățile de susținere de către economia reală. Aceste cheltuieli s-au concretizat în dotări nejustificate cu autoturisme și alte bunuri, în special din import, acțiuni de protocol, recepții foarte costisitoare față de starea țării, numeroase deplasări în străinătate, uneori în delegații supradimensionate ale instituțiilor sus-amintite. Aceste mari cheltuieli bugetare angajate de aleșii neamului, au fost și sunt făcute, în continuare, în raport cu fondurile exagerat de reduse care au fost alocate, an de an, pentru sănătate, învățământ, cultură sau cercetare științifică.

(Continuare din pag. 1)

Pentru a înțelege mai bine aceste aserțiuni, sunt relevante și concludente, după opinia noastră, următoarele precizări sau explicații: „Intersecția critică (dintre cele două sisteme – n.n.) nu a avut loc în 1989 sau în 1987, ci la sfârșitul anilor '60 și începutul anilor '70, când capitalismul global a intrat în criza sa ciclică din care încă se mai luptă să iasă”, încât „consecința intersecțiilor crizelor sistemice ale socialismului și capitalismului este... mult mai complicată decât «capitalismul triumfător»” (K. Verdery).

În linia logică a unei comparații raționale a stărilor de criză ale celor două sisteme politice și economice (dictatură și democrație: planificare asfixiantă și piață liberă) se poate lesne observa o dublă eroare istorică, dar nu „răsturnată în oglindă”. Sistemul politic și economic occidental a căutat și caută și el (deliberat sau spontan) soluții internaționale la probleme interne (globalizarea și firmele transnaționale ar fi un exemplu), ceea ce poate să însemne și înseamnă, în multe cazuri, tocmai recurs oportunist la mediul extern (externalizarea capitalului și internalizarea cât mai rapidă și în proporții maxime a profitului), deschidere, uneori nerațională, uneori conjuncturală, a economiilor politice

România este statul european și poate mondial, cu cele mai multe taxe și impozite percepute cetățenilor și agenților economici: numărul lor este 175! (față de 66 în Franța sau 20 în Portugalia, de exemplu). Dintre cele mai semnificative, cităm: contribuția pentru asigurări sociale de stat (24%); TVA (19%); contribuția pentru fondul special de sănătate publică (7%); fondul național de solidaritate (3%); taxa pentru fondul special de solidaritate socială pentru persoanele cu handicap (2%) etc. Gradul de fiscalitate – cuprins între 75-80% – este unul dintre cele mai mari, dacă nu cel mai mare de pe mapamond!

Asociația Națională a Importatorilor și Exportatorilor din România (ANEIR) și nu Ministerul Finanțelor, cum ar fi fost de așteptat, a realizat un „Codex Fiscal” pentru anul 2000, care reunește taxele și impozitele valabile pe acel an. Acestea pun în evidență

existența mai multor acte normative, ceea ce presupune aplicarea unui tratament diferențiat al veniturilor, existența unor metodologii diferite de determinare a bazei impozabile, cote diferite de impozite și tratament fiscal discriminatoriu, în favoarea anumitor venituri și contribuabili. Astfel, impunerea cedulară favorizează acele persoane care realizează venituri din mai multe surse, deoarece acestea nu sunt afectate de progresivitate. Mai mult, prin cumularea veniturilor realizate de o persoană fizică, într-o perioadă de un an, atât din țară, cât și din străinătate, indiferent de sursa de proveniență, se elimină tratamentul fiscal discriminatoriu al contribuabililor, realizându-se o impunere globală a veniturilor. Sumele fixe din cadrul baremului se indexează în funcție de indicele semestrial de inflație. Deducerea personală suplimentară pentru soțul, soția, copiii sau alți membri de

impunere în România este de 18%, iar cota maximă – 40%. Doar Cehia (cu 15%) și Spania (cu 17%) au cote minime mai mici decât țara noastră, în timp ce cota maximă este mai mare în Italia (45,5%), Germania (53,8%), Franța (54%) și Suedia (58%). Cota maximă de impunere de 40% este aceeași ca și în Anglia, Cehia, Croația și Polonia. Estonia are o cotă unică de impunere de 26%. Sub incidența impozitului pe venitul global intră și veniturile din pensii care depășesc salariul mediu net pe economie. Contribuabilii care realizează venituri dintr-o singură sursă, sub formă de salarii, nu sunt obligați să deponă explicit declarație de venit global.

Legislația fiscală a fost, de asemenea, amendată pentru a permite agenților economici: amortizarea accelerată, deductibilități din profitul impozabil; colectarea trimestrială a impozitului pe profit; deductibilitatea totală a cheltuielilor realizate pentru publicitate și reclamă. Rata impozitului pe salarii a fost redusă de la 60%, la 45% și 35%, dar și așa este prea mare pentru persoanele juridice și fizice care plătesc acest impozit. Reorganizarea sistemului fiscal a fost timidă și înecată, astfel, acesta nu a putut răspunde stimulării necesare pentru dezvoltarea economiei și îmbunătățirea climatului general de afaceri. Transparența sistemului fiscal a lăsat de dorit și a fost umbrată de lipsa de organizare, de multe ori dezastroasă, în colectarea impozitelor de la populație.

Reforma contabilității s-a efectuat în salturi, corespunzătoare unor ordine ale ministrului finanțelor sau unor ordonanțe guvernamentale, insuficient gândite și structurate. S-a adoptat sistemul contabil francez, dar cu raportări statistice la organismele internaționale după model anglo-saxon (american). Armonizarea fiscală cu statele Uniunii Europene este mult întârziată. Organele de control ale sistemului au înregistrat numeroase abuzuri, unele grosolane, privind plata accizelor și a TVA de către agenții economici. Sistemul de colectare a taxelor și impozitelor funcționează greu, ineficient. Legea finanțelor publice locale permite autorităților locale să încaseze impozite prin trezorerii locale, impozite care au fost până acum percepute de autoritățile centrale. Noul sistem a fost gândit pentru creșterea autonomiei financiare a autorităților locale. Începând cu 1 ianuarie 2000 se aplică o reformă fiscală, care cuprinde: reducerea TVA la o cotă unică de 19% și simplificarea sistemului de accize; reducerea impozitului pe profit de la 38% la 25%, în condițiile în care impozitul pe salariile persoanelor fizice a rămas tot 35%; introducerea impozitului pe venitul global, care va proteja familiile cu venituri mici, descurajând marile venituri individuale.

Apreciem că deficiențele finanțelor publice românești la început de mileniu vizează: imposibilitatea încasării sumelor predictibile; sistemul de facilități acordate, de regulă, clientelei politice, pe criterii subiective; întreținerea unor focare permanente de corupție. Singurele progrese reale în domeniul fiscal, care au dezavantajat de multe ori țara, s-au înregistrat în ceea ce privește reducerea taxelor vamale și uniformizarea tarifului vamal în conformitate cu acordurile internaționale ale României.

familie aflați în întreținere este de 0,5 înmulțit cu deducerea personală. Ajutoarele de înmormântare, pentru pierderi însemnate în gospodăriile proprii ca urmare a calamităților naturale și ajutoarele acordate unui angajat cu boli grave sau incurabile sunt neimpozabile. Nu sunt impozitate veniturile sau formele darurilor acordate copiilor minori ai angajaților sau cele pentru femeile angajate cu ocazia zilei de 8 martie, care nu depășesc 1 milion de lei. Sumele decontate pentru transport, cazare, diurnă pe perioada de cazare sau delegare în țară și străinătate, cheltuielile cu transportul în interes de serviciu în localitate, indemnizațiile de instalare, în cazul mutării acordate personalului din instituțiile speciale și celor care-și stabilesc domiciliul în zone dezvoltate nu sunt impozabile. Începând cu 2002 în baza de impozitare vor fi incluse veniturile obținute de persoane fizice din cultivarea și valorificarea florilor, legumelor și zarzavaturilor, exploatarea pepinierelor viticole și pomicele, arbuștilor și plantelor decorative, care vor fi impozitate cu 15%.

La elaborarea Ordonanței Guvernului nr.73 din 1999, la care ne-am mai referit, s-au avut în vedere situația economică actuală și incidența asupra costului vieții, precum și nivelul relativ redus al veniturilor pentru marea masă a contribuabililor. Pornind de la aceste considerente, s-au cuprins în sistemul impunerii globale veniturile din salarii, din activități independente și din cedarea folosinței bunurilor. În paralel, pentru veniturile din dividende și alte venituri, ordonanța prevede o impunere fiscală pe fiecare sursă de venit. Cota minimă de

Parafrazând aserțiunile unora dintre autorii invocați, am putea spune că dacă acest lucru este adevărat, atunci tot ceea ce știm este incert, iar ce urmează rămâne de văzut.

Se înțelege, pentru a explica „fenomenul 1989” este absolut necesar a analiza și evalua corect contradicțiile caracteristice fostelor țări socialiste. Astfel, „la cel mai general nivel, contradicțiile și-au avut originea în faptul că regimul sovietic, așa cum a evoluat după instituționa-

Abordarea științifică a proceselor contradictorii specifice fostelor țări socialiste, în comparație cu cele specifice țărilor capitaliste, oferă sau ar trebui să ofere explicații plauzibile și realiste asupra deosebirii dintre revoluțiile sau schimbările de regim din Europa de Est și revoluțiile clasice, dintre crizele proprii fiecăruia dintre cele două sisteme social-economice. Unii consideră că revoluțiile europene din 1989 „au fost, mai degrabă, o rebeliune și un

„A treia cale” își caută o definiție viabilă

lizarea lui la începutul anilor '20, ai secolului trecut, a fost definit de o combinație destul de neobișnuită de caracteristici. El a combinat caracteristici tradiționale – istorice, patrimoniale și birocratice specifice îndoeșii imperiului țarist – cu cele ale unui regim modern, care mobiliza (post-revoluționar) întreaga populație și care își avea sorginea în monolitismul mișcării și ideologiei revoluționare” (S.N. Eisenstadt).

protest împotriva a ceea ce a fost perceput, din ce în ce mai mult, de către sectoare largi ale societăților est-europene, ca reprezentând o blocare și o denaturare a modernității de către regimurile totalitare. Deși aceste regimuri au obligat și au denaturat modernitatea și dezvoltarea în mai multe feluri, în ceea ce privește aspectele lor de bază, simbolice și instituționale, ele au fost societăți foarte moderne”.

Facultățile Universității Spiru Haret din Rm. Vâlcea au găzduit „Caravana Constituției”

Prof. univ. dr. Alexandru POPESCU-MIHĂEȘTI

În ziua de 30 martie a.c., la Rm. Vâlcea, facultățile Universității Spiru Haret au găzduit – în Aula mare –, reprezentanții „Caravanei Constituției”, adică o dezbateră publică asupra „Propunerilor Partidului Social Democrat privind revizuirea Constituției”.

Din delegație au făcut parte specialiști de prestigiu, în frunte cu Acșinte Gaspar – deputat, ministru pentru relația cu parlamentul, Antonie Iorgovan – senator, Mihai Constantinescu – consilier prezidențial.

Prof. univ. dr. Alexandru Popescu-Mihăești a anunțat tematica dezbaterii publice, subliniind și faptul că este meritorie inițiativa de a consulta opinia celor care vor beneficia și vor aplica noua Constituție revizuită și că o astfel de întrunire pune în evidență instituirea practicii democrației directe în România.

Organizatorii locali au creat condițiile favorabile unei dezbateri autentice, productive, în sensul că au multiplicat din timp cele două materiale *Domenii și obiective pentru revizuirea Constituției și Tabelul comparativ între reglementările actuale și propunerile de revizuire a Constituției* (cuprinzând: textul actual, propunerile de revizuire și motivarea). Materialele de documentare respective au fost puse la dispoziția cititorilor în cadrul sălii de lectură a bibliotecii, cu câteva zile mai înainte, dar s-au dat și seturi complete unor instituții vâlcene și unor personalități, în vederea lecturării.

Au fost prezentate pe rând, de către cei trei specialiști, motivele fundamentale care fac oportună revizuirea Constituției, orientările actuale ale conținutului „Cărții de căpătâi a neamului” – Constituția și s-a dat cuvântul celor din sală care au formulat observații substanțiale și recomandări. De pildă, prof. univ. dr. Gheorghe Răboacă a pledat pentru ca garantarea proprietății private să se facă pe baza venitului meritat, activându-se în acest sens și instituțiile locale, nu numai cele centrale. De asemenea, a propus ca în acest proces de garantare să se aibă în vedere și alte forme de proprietate privată, cum ar fi forța de muncă.

Despre evenimentul de la Râmnicu Vâlcea, ziarul Adevărul (luni, 1 aprilie a.c., pag.2) relatează:

„Caravana Constituției a poposit sâmbătă la Universitatea Spiru Haret. După expunerile de aici în fața a circa 100 de persoane, în majoritate studenți, au urmat o conferință de presă detaliată și o dezbateră la un post de televiziune local. Mai mult chiar, ministrul pentru Relația cu Parlamentul, Acșinte Gaspar, va introduce în proiectul de modificare a Constituției și propunerea de la Râmnicu Vâlcea de a așeza stema țării pe drapelul României. Și aceasta, deoarece la această dată drapelul țării, purtând cele trei culori, se aseamănă într-un tot cu drapelul statului Ciad. Toți membrii din caravana Constituției au fost de acord să se propună dispunerea stemei pe drapel, pentru a crea o distincție și o personalizare aparte printre simbolurile celorlalte state ale lumii.”

S-ar putea spune că, sociologic și politic, analistul sesizează un evident paradox al modernității în istorie și introduce în dezbateră raționalitatea judecăților de valoare asupra evoluției istorice, punct de vedere ce probează inconsistența atât a teoriilor care fac „tabula rasa” din întreaga istorie a fostelor țări socialiste, cât și a celor care au văzut și văd în capitalism doar varianta dogmatică a „exploatării omului de către om”. Anticipând eventuale critici ale unui asemenea punct de vedere, autorii analizei aduc în discuție experiența revoluționară tradițională (franceză, engleză, americană) privind căile accesului la legitimitate. Astfel, unul dintre aceștia subliniază că, în consecință, fostele regimuri socialiste „au promovat constituții moderne, chiar dacă în practică ele erau la fel de fictive ca și alegerile”. Dar „atât constituțiile, cât și alegerile au atestat faptul că aceste regimuri totalitare, prin modul lor de legitimare, prin relațiile între centru și periferie, ca și prin programul lor politic și cultural total, au fost regimuri moderne”, „au făcut parte din modelul cultural al modernității” (Eisenstadt și alții).

Însă și în privința condițiilor economice și sociale, a instituțiilor societăților central și est-europene se înscriseră în modernitate, urmând calea „preconcepțată”, adică proiectată

macrosocial, a industrializării și urbanizării. Modul lor caracteristic de industrializare a fost legat de mobilizarea socială pe scară largă (costisitoare social, generatoare de frustrări) și de extinderea beneficii a educației, realități pe fondul cărora „s-a dezvoltat o aparentă egalitate, chiar dacă sub o formă foarte sărăcăcioasă”. În ceea ce privește straturile inferioare și de mijloc, nu a fost numai o aparentă.

De aici și aprecierea că evoluțiile instituționale – extinderea educației, posibilitatea participării politice, chiar și controlate sever, potențial semnificative, precum și legătura lor cu industrializarea și urbanizarea – au fost create chiar de regim și au generat contradicții din interiorul acestuia, în proporții și ritmuri diferite de la o țară la altă. În opinia analiștilor atât fosta societate sovietică, cât și țările zise „satelități” ai acesteia nu au fost pur și simplu înapoiate și subdezvoltate. Aspirând să înainteze pe scara modernității și încercând să ajungă din urmă pe cele dezvoltate, regimurile politice menționate au selectat, combinat și pus în operă elemente instituționale și ideologice ale modernității. Din păcate, o modernitate unilaterală, închisată.

(Va urma)

La tvRM

Luni, 8 aprilie 2002, 16:30: **Maestrii artei și culturii românești:** Horea Popescu (r)
23:30 **I.L. Caragiale la expoziția din Biblioteca Academiei** (r)
Marți, 9 aprilie 2002, 22:15: **Ideii în contemporaneitate.** Omul și condiția umană în lumea de azi. Emisiune de prof.univ.dr. Ioan N. Roșca (r)
Joi, 11 aprilie 2002, 19:30: **Societatea românească – încotro?** Destrămarea violentă a C.A.P.-urilor – cercetare sociologică. Emisiune de prof. univ. dr. Nicolae Radu.
Vineri, 12 aprilie 2002, 16:00: **Muzica pentru toți.** Portret de interpret: Ion Bogza. Emisiune de Carmen Stoianov și Dumitru Cucu (r)
18:30: **Dialog juridic** cu prof.univ.dr. Corneliu Turianu
21:15: **Starea națiunii: România – încotro?** Valorile noastre perene: știință, filosofie, religie – contradicții și confluente. Talk-show în direct realizat de prof.univ. Emilian Dobrescu și Eugenia Grosu Popescu. Participă P.F. Teoctist (interviu filmat), acad. Radu Voinea, Episcop Ioan Robu, Marina Fara, prof.univ.dr. Ion Tudoseșcu, prof.univ.dr. Ioan N. Roșca.
Sâmbătă, 13 aprilie 2002, 11:30: **Puncte cardinale** – talk-show. Politică externă. Emisiune de Constantin Vlad și Nicolae Mardari
18:00: **Ideii în contemporaneitate.** Identitatea axiologică a românilor. Invitat: prof.univ.dr. Ion Tudoseșcu. Emisiune de prof.univ.dr. Ioan N. Roșca.
Duminică, 14 aprilie 2002, 18:00: **Maestrii artei și culturii românești:** Vladimir Streinu. Emisiune de Carmen Stoianov și Valeriu Râpeanu

Lumea sporturilor

Luni, 8 aprilie 2002, orele 21.15: **TALK-SHOW.** „Sportul la momentul adevărului”. În direct cu Mugur Popovici
Marți, 9 aprilie 2002, orele 21.15: Reluarea emisiunii „**Lumea sportului**”
Miercuri, 10 aprilie 2002, orele 21.15: Reluarea emisiunii. „**Lumea sportului**”
Joi, 11 aprilie 2002, orele 21.15: Reluarea emisiunii – **TALK-SHOW.** În direct SOS – Sportul românesc școlar
Vineri, 12 aprilie 2002, orele 17.00: **Șahul de la A la Z** cu Marea maestră internațională Elisabeta Polihroniade;
– **Info sport** (relatări de la competițiile sportive)
Sâmbătă, 13 aprilie 2002, orele 17.00: **Glorii ale sportului românesc:** Leotman Rotman – campion olimpic;
– **Info sport** (relatări de la competițiile sportive)
Duminică, 14 aprilie 2002, orele 14.00: **Maratonul lumii** – Jurnal de expediție la Polul Nord cu prof. Uca Marinescu;
– **Info sport.** (relatări de la competițiile sportive)

Știri din țară și din întreaga lume pentru cele mai largi categorii de telespectatori

Redactor prezentator: **Bianca MOISESCU**

Programul

Televiziunii România de Măine (tvRM)

Luni 8 aprilie 2002	Marți 9 aprilie 2002	Miercuri 10 aprilie 2002	Joi 11 aprilie 2002
6:00 Matinal (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri și muzică)	6:00 Matinal (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri și muzică)	6:00 Matinal (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri și muzică)	6:00 Matinal (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri și muzică)
10:00 Drept civil (14)	10:00 Drept penal – partea specială (16a)	10:00 Teorii ale presei (2)	10:00 Geografie economică mondială (7)
11:00 Bazele contabilității (1/2)	11:25 Istoria economică a României (1/3)	11:10 Istoria economică a României (2)	11:00 Limba latină (13)
11:35 Psihologia educației (16)	12:00 Teoria comunicării (9)	12:10 Pedagogie generală (9)	11:30 Limba franceză contemporană (2)
12:05 Limba română (0/1)	13:00 Pedagogie generală (8)	12:40 Birotică (3)	12:00 Istoria literaturii române (10)
12:40 Drept internațional public (2)	13:30 Metode și tehnici de cercetare în sociologie (2)	13:05 Lingvistică generală (2)	12:50 Istorie și civilizație franceză (2)
13:50 Muzică – promo	14:00 Știri	13:55 Muzică – promo	13:25 Sisteme logice (2)
14:00 Știri	14:15 Anatomie funcțională (2)	14:00 Știri	13:55 Muzică – promo
14:15 Economie politică (25/2)	14:15 Anatomie funcțională (2)	14:15 Drept financiar public (1)	14:00 Știri
14:50 Istorie și civilizație franceză (2)	15:25 Drept roman (29)	15:05 Geografie economică mondială (4/2)	14:15 Drept penal – partea specială (17)
15:20 Economie politică (1)	15:55 Muzică – promo	15:45 Istoria literaturii române (9)	15:00 Drept civil an II (sinteză 1)
16:00 Film documentar	16:00 Club internațional. Polonia (r)	16:25 Psihologia educației (17)	15:45 Drept internațional public (3)
16:30 Maestrii artei și culturii românești: Horea Popescu (r)	18:00 Film documentar	16:55 Muzică – promo	16:25 Cultură și civilizație europeană (5)
18:00 Orizonturi economice.	19:00 Litera și spiritul legii (r)	17:00 Științele interdisciplinare în pregătirea magistratului	17:40 Program muzical
19:00 Film documentar	20:00 Diplomație și diplomați	18:00 Orizonturi economice	18:00 Film documentar
19:30 Not yet but soon (5)	20:30 Actualități	19:00 Film documentar	19:00 Sănătate pentru toți
20:05 Program muzical	21:15 Lumea sporturilor (r)	20:00 Program muzical	19:30 Societatea românească – încotro?
20:30 Actualități	22:15 Idei în contemporaneitate. Omul și condiția umană	20:30 Actualități	20:00 Program muzical
21:15 Sportul la momentul adevărului. (în direct)	23:15 Program muzical nocturn	21:15 Lumea sporturilor (r)	20:30 Actualități
22:45 Ora de română (r)		22:15 Repere spirituale (r)	21:15 Sportul la momentul adevărului (r)
23:30 I.L. Caragiale la expoziția din Biblioteca Academiei (r)		23:10 Program muzical nocturn	22:45 Orizonturi economice (r)
00:20 Program muzical nocturn			23:45 Universitaria (r)
			00:15 Program muzical nocturn

Vineri 12 aprilie 2002	Sâmbătă 13 aprilie 2002	Duminică 14 aprilie 2002
6:00 Matinal (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri și muzică)	6:00 Matinal	6:00 Matinal
10:00 Teoria comunicării (1)	9:00 Ora de română	8:00 Sănătate pentru toți. Rețete de sănătate de la telespectatori
11:40 Istoria literaturii române (11)	9:25 Universitaria	8:30 Lumea copiilor
12:30 Geografie economică mondială (0)	10:00 Atelier studențesc. Profesorii noștri: Emilian Dobrescu	9:30 Dialog juridic cu prof.univ.dr. Corneliu Turianu (r)
13:30 Birotică (4)	10:30 Program muzical	10:00 Ora cunoașterii
13:55 Muzică – promo	11:00 Not yet but soon (5)	11:00 Program muzical
14:00 Știri	11:30 Puncte cardinale	12:00 <i>Lumea în clipa 2000</i> (r)
14:15 Drept financiar – an II (1)	12:30 Ora de muzică	13:00 Café concert
15:25 Pedagogie generală (10)	13:30 Litera și spiritul legii	13:30 Club internațional
15:55 Promo	14:30 Portret de profesor: Georgeta Ștefănescu Barnea	15:30 Divertisment de week-end
16:00 Muzica pentru toți. Portret de interpret: Ion Bogza	15:30 Dicționar economic. Capitalul uman (r)	16:30 Film documentar
17:00 Lumea sporturilor	16:00 În slujba adevărului	17:00 Lumea sporturilor
18:00 Dicționar economic: Capitalul uman	17:00 Lumea sporturilor	18:00 Maestrii artei și culturii românești: Vladimir Streinu
18:30 Dialog juridic cu prof.univ.dr. Corneliu Turianu	18:00 Idei în contemporaneitate. Identitatea axiologică a românilor	19:30 Versailles – film documentar
19:00 <i>Lumea în clipa 2000</i>	19:00 Film documentar	20:30 Actualități
20:00 Program muzical	19:40 Program muzical	21:00 Muzică ușoară cu Alexandru Arșinel
20:30 Actualități	20:30 Actualități	21:30 Puncte cardinale (r)
21:15 Starea națiunii: România – încotro?	21:00 Dezbateri culturale: Ce oferim tineretului?	22:30 Ora de muzică (7) (r)
22:45 Program muzical	22:00 Diplomație și diplomați	23:30 Program muzical nocturn
23:00 Orizonturi economice (r)	22:00 Diplomație și diplomați	
24:00 Program muzical nocturn	23:00 Program muzical nocturn	

La tvRM Orizonturi economice

Luni, 8 aprilie, orele 18,00: **Orizonturi economice.** Actualități românești în literatura economică. Invitații Georgeta Mitran, directorul Editurii Fundației *România de Măine* și prof. univ. dr. Valeriu Ioan Franc, directorul Editurii *Expert* vă vor introduce cu ajutorul imaginilor filmate în lumea cărților care vă interesează și pe dumneavoastră, atât pentru studiul personal, cât și pentru informarea cu ultimile noutăți din domeniul economic. Realizatorul emisiunii: lector. univ. dr. Eugen Ghiorgăș.

Miercuri, 10 aprilie, orele 18,00: **Orizonturi economice.** Globalizarea financiară și piața românească de capital. Ce este Bursa de Valori București, care sunt mecanismele funcționării acesteia, cum răspunde cerințelor investitorilor, sunt numai câteva întrebări la care vor răspunde invitații emisiunii: Stere Farmache, director general al Bursei de Valori București, drd. Septemiu Stoica, vicepreședinte al Comitetului Bursei de Valori, Simona Carmen Fătu, director la Volksbank S.A. București. Moderator: prof. univ. dr. Victor Stoica. Realizatori: prof. univ. dr. Constantin Mecu și dr. Stela Cristea.

Vineri, 12 aprilie, orele 18,00: **Dicționar economic.** Capitalul uman. Invitat: prof.univ.dr. Gheorghe Răboacă. Realizator: Eugen Ghiorgăș.

Așteptăm propunerile și sugestiile dumneavoastră la telefon 334.99.93 fax 334.49.50. Scrieți-ne pe adresa: Televiziunea *România de Măine*, Departamentul Economic – Șoseaua Berceni, nr. 24, Sector 4, București.

**Opinia
națională**

Telefoane:
410.39.11 și
410.39.13,
interioare:
117, 122
Fax:
411.33.84

REVISTA **OPINIA NAȚIONALĂ** ESTE EDITATĂ
DE FUNDATIA **ROMÂNIA DE MĂINE.**
Instituție social - umanistă de cultură, știință și învățământ
Revista se poate procura prin abonament de la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se găsește la poziția 2.256.
Solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: *Opinia națională*, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București, Cont 2511.1-23.1/rol - B.C.R. – Sucursala Unirea.
ISSN 1221-4019
Machetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MĂINE
Publicația **OPINIA NAȚIONALĂ** este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

SESIUNILE ANUALE DE COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE ALE CADRELOR DIDACTICE

Etapă de referință în activitatea universitară

Au început sesiunile anuale de comunicări științifice ale cadrelor didactice de la Universitatea Spiru Haret și însemnăta lor, de fiecare dată, iese pregnant în evidență din două rațiuni esențiale. Mai întâi, pentru că în această instituție universitară, activitatea de pregătire a viitorilor specialiști și cea de cercetare științifică formează un tot unitar, fără disocierile curente dintre condiția de analist științific și cea de formator al noilor generații de specialiști, a căror optimă integrare socială se sprijină mai cu seamă pe un asemenea proces de sinteză. Și apoi pentru că tocmai pe calea acestei fuziuni organice dintre învățământ și cercetare, sesiunile de comunicări științifice se amplifică de la un an la altul, tematic, dar și valoric, inclusiv prin faptul că studenții înșiși sunt inițiați și apoi integrați acestui proces, iar în sesiunile științifice ale cadrelor didactice, cât și în cele ale studenților, sunt prezentate și comunicări complementare sau care solicită continuitatea în timp a investigației prin succesive intervenții ulterioare. Nu întâmplător, așadar, unele dintre comunicările prezentate în sesiunile științifice ale cadrelor didactice de la Universitatea Spiru Haret evoluează spre structuri de mai largă referință și văd lumina tiparului ca lucrări necesare nu numai pregătirii viitoarelor generații de specialiști, ci și unui public mai larg. Sinteza de referință națională constituie aici obiectivul strategic al oricărui efort de cercetare științifică.

În acest an, prima sesiune de comunicări ale cadrelor didactice din Universitatea Spiru Haret a avut loc la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. Genericul ei, **Identitate, pluralism, comparație**, ilustrează de la

sine amplitudinea temelor prezentate și dezbătute aici dintr-o perspectivă comparativă, interdisciplinară și cu bogate răsfrângeri asupra pregătirii viitorilor specialiști în profilul larg al studiului mai multor limbi, culturi și

civilizații. De altminteri, cea dintâi ilustrare a amplitudinii și influenței catalitice pe care cercetarea științifică le-a dobândit în respectiva facultate a fost oferită de prof.univ.dr. Teodora Cristea, unanim considerată drept „sufletul acestei reuniuni”, care, în deschiderea sesiunii, a evocat astfel drumul parcurs de la întâia la actuala ediție a manifestărilor științifice anuale:

– Amplearea dobândită în facultatea noastră de activitatea de cercetare iese pregnant în evidență astăzi, la actuala sesiune științifică. Dacă în urmă cu 9 ani, la prima sesiune, în sala de consiliu a Palatului Sporturilor și Culturii, ne reuniserăm vreo 11 cadre didactice, cu un total de 6-7 comunicări științifice, iată că în programul actualii sesiuni sunt înscrise 70 de comunicări științifice. În plus, dacă înainte prezentarea unei comunicări era resimțită ca o obligație, astăzi ea este realmente o bucurie. Așa se face că la capătul acestei bogate tradiții, cu care facultatea noastră se mândrește, sesiunea științifică a devenit o sărbătoare a spiritului.

Și într-adevăr, pe tot parcursul ei, această a 9-a ediție a sesiunii științifice a cadrelor didactice de la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a fost resimțită ca o sărbătoare a spiritului, a devoțiunii profesionale, oficiată din vocație și revindicată din harul împărtășaniei. Sesiunea a debutat printr-o reuniune a tuturor cadrelor didactice participante, în deschiderea căreia au rostit alocuțiuni prof.univ.dr. Domnica Șerban, decanul Facultății, și prof. univ. dr. Teodora Cristea. Prof.univ.dr. Domnica Șerban a prezentat pe larg structura actualii sesiuni: 3 secțiuni, fiecare dintre ele cu 2 sau 3 subsecțiuni, astfel: Secțiunea I: LINGVISTICĂ,

subdivizată în a) Limbi romanice și slave; b) Limbi germanice. Secțiunea a II-a: LITERATURĂ, STUDII CULTURALE, subdivizată în a) Engleză; b) Franceză; c) Italiană și spaniolă. Secțiunea a III-a: FILOLOGIE GENERALĂ, incluzând studii clasice, folclor, literatură comparată, limba, literatura și civilizația românească. Această secțiune a III-a s-a desfășurat în două părți: a) Identitate, pluralism ...; b) ... pluralism, comparație.

La rândul său, prof.univ.dr. Teodora Cristea a făcut câteva aprecieri asupra celor 70 de comunicări științifice

colaborează tot mai amplu, pe linia cercetării științifice, cu Facultatea de Limbi și Literaturi Străine a Universității Spiru Haret.

Am fost de față la lucrările prezentate în cea de-a III-a secțiune, respectiv în prima sa subdiviziune, intitulată „Identitate, pluralism ...”, și pot aduce argumente în favoarea adevărului că toate comunicările de aici, urmate de foarte interesante comentarii și dezbateri (moderatori fiind prof.univ.dr. Ion Dodu Bălan, prof.univ.dr. Ghiță Florea, conf.univ.dr. Luiza Marinescu), au un caracter exemplar de cercetare

bogată literatură consacrată poetului nostru național și, implicit, marelui liric european, la comunicarea, plină de informații inedite, *Caragiale și ardelenii* (Ion Dodu Bălan), ori la *Caragiale și vremea lui* (Luiza Marinescu), o explorare documentară vie și inteligentă; de la *Semnificația insulei lui Euthanasius* (Marie-Jeanne Talos), la *comparația dintre o muvelă a lui Mircea Eliade și o povestire a lui Vasile Voiculescu* (Ana-Maria Botnaru), toate acestea – zic – au oferit, la o scară redusă, dar cu atât mai semnificativă, relief plurivalent al culturii române. Iar răsfrângeri ale acestui atribut se regăsesc și în comunicările celorlalte secțiuni, ca rezultat al faptului, de care aminteam și cu un alt prilej, că fiecare dintre limbile, culturile și civilizațiile incluse în programul acestei prestigioase facultăți este studiată inclusiv prin comparație cu limba, cultura și civilizația românească. Perspectiva comparativă este inculcată în substanța tuturor studiilor elaborate aici, ceea ce le amplifică valoarea inclusiv metodologică. Tocmai din acest motiv regretăm faptul că la amintita sesiune științifică n-au fost prezenți și studenții. Ar fi avut ce învăța din multe motive. Evident, și ei participă anual la sesiuni științifice studențești, dar acest fapt nu exclude, ci presupune cu atât mai mult prezența lor la reuniunile științifice ale cadrelor didactice. În fond, dialogul profesor-student, cu întregul spirit al dezbaterii universitare găsește și în sesiunea de comunicări științifice un spațiu ideal de manifestare.

Mihai IORDĂNESCU

Facultatea de Limbi și Literaturi Străine

înscrise în programul actualii sesiuni. Evidențind diversitatea temelor, a ținut să precizeze că o asemenea caracteristică nu reprezintă o fragmentare; complementaritatea comunicărilor și spiritul lor de sinteză asigură unitatea și organicitatea întregii sesiuni științifice, în așa fel încât, la rigoare, ea s-ar putea desfășura într-o singură secțiune. „Oricum, amploarea sesiunii este stimulativă îndeosebi pentru colegii noștri tineri și foarte tineri” – a precizat vorbitoarea. După care s-a referit la perspectivele cercetării științifice în Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, făcând, totodată, cunoscut faptul că sesiunea științifică de anul viitor – a zecea ediție, jubiliară – este astfel proiectată încât să evidențieze interferențele dintre cele două mari zone ale activității științifice: lingvistica și literatura. În încheierea cuvântului său, prof.univ.dr. Teodora Cristea a mulțumit colegilor din alte instituții și centre universitare, care

interdisciplinară, cu idei de largă interferență culturală, care atestă unitatea fundamentală a spiritualității românești și apartenența ei organică la spiritualitatea europeană. Metaforic vorbind – dar ce poate fi mai grăitoare, în perceperea unei realități, decât o metaforă reușită? – comunicările științifice de aici au oferit harta, la scară redusă, a culturii române în timp și spațiu. De la rădăcinile ei ancestrale, evidențiate prin remarcabile comunicări pe o temă de folclor, *Immormânarea „fără chip”* (Alexandru Dobre), la *Elogiul (panegiric) în literatura română din secolele XVI-XVIII* (Valeriu Marinescu), ca discurs, celebrare ilustrând, în toate ținuturile locuite de români, același cult al valorii voievodale și al idealului eroic ca formulă curentă de existență; de la excelentul eseu *Salvatorul Eminescu* (Liviu Franga), ce va constitui, neîndoind, o piesă de referință în

ACORDAREA DIPLOMELOR PENTRU BURSĂ DE MERIT LA FACULTATEA DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

Conf. univ. Elena MUREȘAN

La sala de sport „Constructorul” a avut loc o altă festivitate de primărie, de data aceasta nu pur sportivă, ci una cu o încălzire emoțională deosebită, prilejuită de înmânarea Diplomelor pentru burse de merit celor mai merituoși studenți ai Facultății de Educație Fizică și Sport, cei care au obținut medii între 10 și 9.

Într-o atmosferă sărbătorească, manifestarea a debutat prin cuvântul prof. univ. Alexandru Mureșan, prorector al Universității Spiru Haret, care a subliniat că această festivitate a fost posibilă ca urmare a hotărârii Fundației *România de Mâine* de a acorda, în acest an, din fonduri proprii, 1 miliard de lei, pentru burse de merit, studenților

Universității Spiru Haret, printre care se află și cei de la Facultatea de Educație Fizică și Sport care s-au distins și au obținut rezultate de excepție în activitatea profesională.

Despre semnificația momentului a vorbit și decanul Facultății de Educație Fizică și Sport, prof. univ. dr. Septimiu Florian Todea, care a subliniat că atât pentru studenți, cât și pentru cadrele didactice ale facultății, festivitatea de înmânare a Diplomelor pentru bursă de merit este în măsură să sprijine și mai mult

realizarea unei ambiante de studiu favorabilă emulației creatoare în activitatea didactică și științifică; ca atare, ea va stimula și mai mult pregătirea de calitate a studenților, fiind un îndemn spre desăvârșirea profesională. S-a subliniat astfel rolul calității în întreaga activitate teoretică și practică desfășurată atât de studenți, cât și de cadrele didactice ale Facultății de Educație Fizică și Sport pe tot parcursul celor 10 ani de existență. Acest lucru a făcut posibil sporirea continuă a numărului absolvenților facultății care se afirmă și obțin rezultate notabile în întreaga lor activitate profesională, în cea didactică și sportivă.

După alocuțiunile respective, pentru rezultatele obținute la învățătură, în activitatea teoretică și practică în anul universitar 2001-2002, au primit diplome pentru burse de merit, o dată cu felicitări și urări de tot mai mari succese, cinci studenți.

LA CAMPIONATUL NAȚIONAL UNIVERSITAR DE ATLETISM

(23 – 24 MARTIE 2002)

Medalii pentru studenții Universității Spiru Haret

În organizarea Ministerului Educației și Cercetării, a Centrului Universitar și a Direcției Județene pentru Tineret și Sport Bacău, cu participarea a 17 unități de învățământ superior din țară, s-a desfășurat etapa finală a Campionatului Național Universitar de Atletism în sală.

La această finală a Campionatului Național Universitar de Atletism, Universitatea Spiru Haret a fost reprezentată de un număr de patru atleți, studenți ai Facultății de Educație Fizică și Sport.

Competiția atletică a adus la startul celor două zile de concurs un număr de 188 de participanți, dintre care 73 studenți și 115 studenți.

Rezultatele reprezentanților universității noastre au fost remarcabile: obținând trei medalii de aur și o medalie de bronz.

Medaliații universității noastre la această ediție a Campionatului Național Universitar sunt:

- Ștefan Adrian – anul I – dublu campion universitar în probe de 60 m plat și 200 m;
- Tufaru Stelian – anul II – campion universitar în proba de 800 m;
- Ștefan Adrian, Tufaru Stelian, Stoicescu Mihai și Vâlcea Marius, medalia de bronz în proba de ștafetă 4 x 200 m.

În urma acestor frumoase și remarcabile rezultate, Universitatea Spiru Haret a ocupat locul III în clasamentul general pe medalii, în întrecerea cu cele 17 unități de învățământ superior din țară.

Lector univ. Gheorghe RUGINĂ
Antrenor emerit